PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 124 (1796) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST, petek 18. maja 1951 Cena 15 lir

Sprejet sklep o prepovedi izvoza strateškega materiala na Kitajsko

Jugoslovanski delegat je glasoval za resolucijo, ker ni pekinška vlada pokazala dobre volje do sodelovanja za prenehanje sovražnosti - Resolucija senatorja Johnsona, ki poziva na prenehanje sovražnosti - Malik zanikal vesti o tajnih pogajanjih z ZDA - Zaključek konference v Singapuru - Burma zahteva umik Čangkajškovih čet

FLUSHING MEADOWS, 17. — Politični odbor OZN je danes s 45 glasovi proti 9 vzdržanim sprejel resolucijo o prepovedi izvoza orožja, streliva, vojnega materiala, surovin, potrebnih za atomsko proizvodnjo, petroleja, strateškega materiala, materiala za izdelovanje orožja, streliva in vojnega materiala na Kitajsko. Sklep mora še odobriti glavna skupština, ki se bo sestala jutri zjutraj.

Takoj v začetku seje je sovjetski delegat Malik izjavil, da se ne bo udeležil razprave, ker da glavna skupština nima pravice sklepati o prepovedi izvoza. Malik je tudi izjavil, da je pričanje generala Marshalla jasno pokazalo, da so ZDA prisilile ostale države, naj se jim pridružijo pri sklepanju o prepovedi izvoza na Kitajsko. Oglasil se je še poljski delegat, ki ni povedal nič novega, vendar pa predstavniki sovjetskega bloka niso zapustili dvorane.

Ameriški delegat Ernest Gross je priporočal, naj se sprejmejo priporočila odbora za sankcije in je dejal, da imajo vsa priporočila trojni namen: podpreti sile OZN na Koreji, pripomoči k prenehanju napada in omogočiti sporazumno rešitev. Gross je tudi pripomnil, da bi odbor za sankcije lahko priporočal obširnejše ukrepe, če bi se napad nadaljeval. Odbor bi lahko razpravljal o drugih ukrepih proti napadu: gospodarski ukrepi imajo prednost, toda niso zadnja možnost akcije. Na koncu je Gross izjavil, da pripisuje njegova vlada veliko važnost tudi odboru za dobre usluge v istem trenutku, ko sprejema OZN ukrepe za utrditev skupne varnosti pred napadom.

Francoski delegat Lacoste se je izrekel za predloge in je pripomnil, da so zadnji dogodki dokazali, da je malo upanja, da bo Kitajska sedaj pristala na pogajanja. V imenu Velike Britanije je sir Gladwyn Jebb izjavil, da bi bila sramota za OZN, če bi dobavljali vojni material Kitajski, katere vojaške sile se borijo proti četam Združenih narodov. Ker ni mogel odbor za dobre usluge v zelo dolgem času nič skleniti, nima Velika Britanija druge izbire, nego da izvede logične posledice resolucije od 1. februarja. Predstavniki Brazilije, Venezuele, Belgije, Tailandije in Haitija so tudi priporočali prepoved izvoza. Čangkajškov predstavnik Ciang pa je obsojal zavlačevanje in omejen obseg sankcij. Indijski delegat Benegal Rau je sporočil, da se bo vzdržal glasovanja, ker se njegova vlada protivila resoluciji od 1. februarja in se zavzema za sporazumno rešitev spora. Pripomnil je, da predlagana resolucija ne more imeti pozitivnega učinka, ker je v nekaterih državah že v veljavi prepoved izvoza; lahko pa ima negativen učinek in še bolj otežkoči začetek pogajanj s Pekingom. Dalje je Rau pripomnil, da se prepoved izvoza ne tiče Indije, ker ona ne pošilja Kitajski strateškega materiala. Predstavnik Iraka, je izjavil, da bo Irak sodeloval z ostalimi državami pri nameravanih ukrepih.

Na večerni seji so predstavniki Avstralije, Južne Afrike, Izraela, Kanade in Nizozemske izjavili, da se ne strinjajo z naročilom, Filipinski in urugvajski delegat sta izjavila, da bosta glasovala za resolucijo. Jugoslovanski delegat dr. Bebler pa je izjavil, da bo glasoval za resolucijo, ker ni kitajska vlada odgovorila na nobenega od številnih pozivov, in ni pokazala dobre volje, da bi pripomogla k prenehanju sovražnosti.

Pri glasovanju so se vzdržali Afganistan, Burma, Ekvador, Egipt, Indija, Indonezija, Pakistan, Švedska in Sirija. Predstavniki sovjetskega bloka se niso udeležili glasovanja.

V Hong Kongu javljajo, da bo tamkajšnje oblasti sklenile, da ne bodo izdale nobenega dovoljenja več za izvoz surovega kavčuka. Vendar pa ne pojasnjujejo, ali velja ta sklep samo za izvoz na Kitajsko ali pa za vse države.

V Singapuru se je včeraj zaključila konferenca ameriških, britanskih in francoskih predstavnikov in danes ali jutri bodo sestavili dokončne predlogo o sredstvih za obrambo indokitajskega polotoka in za obrambo proti napadu. Zdi se, da ameriška delegacija noče zaradi korejskega položaja prevzeti obveznosti. Nastajajo resne težkoče pri organiziranju skupnega obrambnega sistema. Predvsem so med državami, ki naj bi jih vključili v obrambni program, nevtralne države, kakor Siam, in deželc, kjer je prebivalstvo zelo občutljivo, kakor n. pr. Burma. Na Malajskem polotoku pa živi okoli dva milijona Kitajcev, v Siamu en milijon in ravno toliko v Indokini. Ukrepi, ki jih je treba predlagati trem vladam, bi obstajali predvsem v skupnem nadzorstvu morskih poti za in iz Kitajske. Pri tem prevladuje mnenje, da bi morebitni napadalci verjetno uporabili burmasko cesto pri svojih napadih. Del te poti, ki je na kitajskem ozemlju, so že popravili. Hongkonški list «China Mail» pa piše s tem v zvezi, da je kitajski poslanik v Rangoonu zahteval od burmske vlade, naj znova odpre to cesto, ki je v pretekli vojni služila za oskrbo Čangkajškovih čet, ki so se borile proti Japoncem.

Burmsko zunanje ministrstvo pa medtem javlja, da je Burma zahtevala takojšnji umik kitaških nacionalističnih čet z njenega ozemlja. Poročilo dodaja, da burmske oborožene sile sedaj operirajo proti kitajskim četam in da je vlada zahtevala od ZDA, naj posreduje pri Čangkajškovi vladi, s katero nima Burma diplomatskih odnosov. Te čete so lansko leto prestopile burmsko mejo, ko so jih zasledovale čete LR Kitajske. Številni nacionalistični vojaki so padli v spopadu z burmskimi četami, mnogo so jih ujeli in internirali, ostali pa so se zatekli v gorate predele. Burmska vlada je bila sedaj obveščena, da ti ostanki zbirajo orožje in material, zato da bi se pridružili drugim ostankom nacionalistične vojske, ki so ostali v pokrajini Junan.

Sovjetski delegat Malik je zanikal vesti, da se tajno pogaja z ameriškimi oblastmi o Koreji. Izjavil je tudi, da se strinja s tozadevnim zanikanjem ameriške delegacije.

Ameriški demokratični senator Edwin Johnson iz države Colorado pa je danes predložil senatu resolucijo, ki poziva vse države, ki so udeležene v korejski vojni, naj prenehajo z vojaškimi operacijami 5. junija ob 4 zjutraj (po korejskem času), proglasijo premirje in izmenjajo ujetnike do 31. decembra. Johnson opozarja v svoji resoluciji na ogromen napredek modernega orožja in poudarja, da ima korejski spopad «vse znake vojne brez upa zmage, ki samo povečuje bedo korejskega ljudstva». Po njegovem predlogu naj bi se po ustavitvi sovražnosti vzpostavil «status quo ante» ob 38. vzporedniku in nihče naj ne bi poskušal vsiliti drugemu svoj način vladavine. Resolucija poudarja ob koncu geslo «Azija azijskim narodom».

O trgovinskih odnosih med Indijo in Kitajsko

NOVI DELHI, 17. — Indijski minister za prehrano je danes v parlamentu javil, da je LR Kitajska ponudila Indiji milijon ton žitaric. Sklenjen je bil že sporazum za dobavo 50.000 ton žita in 30.000 ton riža in pogajanja se nadaljujejo. Na vprašanje, ali bo gospodarska blokada Kitajske ovirala dobave kitajskih živil Indiji, je minister izjavil, da je prezgodaj, da bi lahko kaj rekli o tem. Vsekakor pa izjavljajo, da indijski izvoz jute na Kitajsko ne bo oškodovan, naj zavzame Indija glede blokade kakršno koli stališče.

GROMIKO VZTRAJA naj se razpravlja o atlantskem paktu

S svojim novim predlogom hoče izsiliti nove koncesije od zahodnih delegacij

PARIZ, 17. — Danes je Gromiko predlagal, naj se vključi v dnevni red v obliki pripombe besedilo, ki ga je predložil pred dvema dnevoma ameriški delegat Jessup, ki je predlagal, naj namestniki «ugotovijo sporazum o vključitvi točke o razorožitvi Nemčije in nesporazum o mestu, ki naj ga to vprašanje zavzame v dnevnem redu.

S tem je Gromiko načelno pristal, naj ministri sami odločijo, ali naj se da vprašanju nemške razorožitve prednost, dočim je do sedaj vedno vztrajal, naj ima to vprašanje popolno prednost kot vzrok napetosti med vzhodom in zahodom.

Gromiko je nato pripomnil, da je položaj sedaj sledeč: Predložiti je treba ministrom vprašanje in sestavo prve točke, ki se nanaša na znižanje oborožitve, vprašanje in sestavo točke, ki se nanaša na atlantski pakt in ameriška oporišča ter mesto, ki naj se da razorožitvi Nemčije. Dalje se tudi razume, je pripomnil Gromiko, da smo sporazumni o sestavi zadnje rubrike.

Na vprašanje Jessupa je Gromiko izjavil, da ne bi bilo umestno postaviti pod isto rubriko vprašanje znižanja oborožitve in razorožitve Nemčije, ker je dosežen sporazum o prvi točki, ne pa o drugih. Predlagal je, naj se loči eno vprašanje od drugega v predlaganem dnevnem redu in naj se enostavno doda opomba, s katero se ugotavlja, da obstaja nesporazum, na katero mesto naj pride točka o razorožitvi Nemčije. Jessup je pripomnil, da so zahodni delegati predlagali, naj se obe vprašanji, o katerih ni sporazuma, predložita takšni kakršni sta ministrom in je ugotovil, da se zdi, da je Gromiko sprejel te predloge, ki bi bili pametni in logični. O vprašanju atlantskega pakta in ameriških oporišč pa se namestniki niso nikoli sporazumeli, naj bi se vpisalo na dnevni red. Zahodni delegati so jasno izjavili, da namestniki ne morejo o tem razpravljati. Gromiko je odgovoril, da to stališče ni opravičeno in je predlagal, naj to vprašanje prepustijo ministrom, ki naj ga proučijo z vseh strani.

Na koncu sta Davies in Gromiko na dolgo razpravljala o sestavi dnevnega reda, ki se nanaša na razorožitev Nemčije. Davies je izjavil, da bi moralo to vprašanje ostati omenjeno v obeh vzporednih točkah načrta «B», upoštevajoč nasprotno stališče zahodnih in sovjetske delegacije. Gromiko pa je vztrajal pri svojem in zahteval, naj se to vprašanje postavi na prvo mesto pred ostalimi s pripombo, ki naj nikogar ne obvezuje, tako da bodo v svetu ministrov lahko vsi obrazložili svoje stališče. Po zaključku seje so se zahodni delegati še dalje posvetovali o Gromikovem predlogu. Prihodnja seja bo jutri.

Predstavnik sovjetske delegacije je danes izjavil, da je potrebno da se namestniki sporazumejo, naj se tudi vprašanje atlantskega pakta in ameriških oporišč predloži svetu zunanjih ministrov kot točka, o kateri ni bilo mogoče sporazumeti se, drugače ne bo moglo priti do sestanka ministrov. Dodal je, da je sedaj odvisno samo od zahodnih delegacij, ali bo mogoče sporazumeti se o dnevnem redu.

Izstopi iz KPI in PSI

RIM, 17. Vpliven član KPI, občinski svetovalec iz La Spezie Terenzio Chicca, je izstopil iz stranke. Iz Bergama pa poročajo, da je dal Severino de Bearzatti, pokrajinski tajnik federacije poljedelskih delavcev, izstopil iz Nennijeve PSI.

Francoski tisk o volilnih pripravah

PARIZ, 17. — Danes se je začel izredni kongres francoske radikalne stranke. Zjutraj so proučili tudi vprašanje volilne taktike, popoldne pa se je začela debata o splošni politiki.

Vsi današnji pariški listi pišejo o volilnih pripravah posameznih strank. «Combat» piše, da pogajanja med strankami večine ne napredujejo zadovoljivo, in pravi, da republikanske stranke delajo za tako narodno skupščino, ki ne bo mogla delovati in v kateri se bosta dva nasprotna bloka potegovala za oblast. Nobeden ne bo imel absolutne večine in edini izhod bo razpisati nove volitve.

Socialistični list «Populaire» piše, da je nevarnost, ki jo močno oborožena Sovjetska zveza predstavlja, privedla socialistično stranko do tega, da je pristala na oborožitev Nemčije. List pravi dalje, da se zdi, dav odi Sovjetska zveza politiko, s katero hoče, da bi ostali svet bil v stalni pripravljenosti, zato da bi splošna oborožitev povzročila nezadovoljstvo med ljudstvom in omogočila sovjetsko propagando.

V narodni skupščini je minister za obrambo Jules Moch izjavil, da bo Francija stavila do konca tega letala na razpolago Eisenhoverju deset modernih divizij. Do konca leta 1952 bo Francija razpolagala s 15 rednimi divizijami, do konca naslednjega leta pa z 20 divizijami in z rezervami.

Glede nafte zahteva iraška vlada zaupanje

BAGDAD, 17. — Iz Londona se je vrnil vodja urada za nafto pri iraški vladi Nadhim El Bachachi. Zanimal se je za pravno zadevo pred angleškim sodiščem, ko je iraška vlada zahtevala, da «Iraq Petroleum Company» plačuje svoje obveznosti v zlatu. Po povratku Bachachija se bodo nadaljevala pogajanja z delegacijo družbe, ki jo vodi Horace Gibson.

Opozicija v Iraku zahteva še vedno nacionalizacijo petrolejske industrije ali pa vsaj iraško sodelovanje pri tej družbi. «Iraq Petroleum» ne komentira teh zahtev in tudi minister za gospodarstvo Abdulmalit Mahmut ni objasnil parlamentu tega vprašanja. Omejil se je samo na zahtevo, da poslanci zaupajo v patriotizem članov vlade.

Danes je iraška vlada dala na razpolago protiletalske baterije Siriji.

V Španiji še vedno vre

MADRID, 17. — V španski prestolnici so se danes pojavili letaki, ki pozivajo meščane, naj 22 maja protestirajo proti draginji, s tem, da se ne poslužujejo javnih prevoznih sredstev, da ne gredo v javne lokale in ne delajo nakupov.

Frankistični tisk posveča tem letakom veliko pozornost in govori predvsem o stavkah. List «ABC» pravi med drugim, da je stavko «mogoče smatrati kot zločin vojaškega upora», frankistično glasilo «Arriba» pa opozarja svoje čitatelje, da je oni, ki razdeluje letake, ki pozivajo k stavki, «sovražnik Španije in je treba z njim v skladu s tem postopati». Katoliški tisk zavzema dvoumno stališče — priznava sicer španskemu delavcu, da «sme braniti svoje pravice» — takoj zatem pa trdi, da je stavka v politične namene nedopustna».

MADRID, 17. — Barcelonska policija poroča, da je aretirala 15 oseb, ki so obtožene, da so pripravljale manifestacije in stavke za 1. maj.

Že zopet nekaj o „neugasnjeni suverenosti" Italije nad Tržaškim ozemljem

Pretekli petek je bila zaključena razprava o okrožnici ZVU od 20. marca t. l. tržaškim sodnim oblastem, ki določa, da so sodniki STO odvisni od organov oblasti STO in ne smejo v nobenem primeru izpolnjevati ukazov in sprejemati navodil od katere koli druge države; ne smejo torej izvajati ukazov in navodil čeprav prihajajo iz Rima. Ze v tej razpravi je naš občinski svetovalec dr. Jože Deklevа omenil še eno okrožnico ZVU o dovoljevanju začasne svobode obtožencem, okrožnice, ki poudarja važno pravno načelo, da ni mogoče izvajati zapornih povelj izven cone, ker ne obstajajo sporazumi o izročitvi ali podobni sporazumi med ZVU in tujimi državami vključno italijansko republiko.

Da bo vsem našim čitateljem, še prav posebej pa vsem zagovornikom pravne filozofije o «neugasnjeni suverenosti Italije nad STO» zadeva popolnoma jasna, objavljamo danes to okrožnico, ki nosi datum 6. aprila 1951, v celoti:

ZAVEZNIŠKA VOJAŠKA UPRAVA
ODDELEK ZA PRAVNE ZADEVE

V Trstu, 6. aprila 1951
Št. AMG/FTT /DL/30-A/1341
Predmet: Dovolitev začasne svobode.

Prvemu predsedniku prizivnega sodišča v Trstu

1. Pred kratkim je neki tukajšnji list objavil, da se obtoženci, ko so obtoženi resnega zločina goljufije v nekem kazenskem postopku pred redno sodno oblastjo, niso predstavili poverjenemu sodniku na dan razprave, ker jim je bila dovoljena začasna svoboda že v preiskavi. Zaradi tega je morala biti razprava odložena. Ugotovljeno je tudi, da omenjeni obtoženci nimajo stalnega bivališča v angloameriški coni STO.

2. Znano vam je, da ne obstaja noben sporazum o izročitvi in noben podoben sporazum med Zaveznisko vojaško upravo in tujimi državami, vštevši italijansko republiko, in da zaradi tega ne more biti izvršen noben zaporni nalog izven cone. V takih okoliščinah nastaja resna nevarnost, da bi v postopkih zaradih težjih prestopkov dovoljevanje začasne svobode osebam, ki nimajo stalnega bivališča v coni, dalo obtožencu možnost, da se izogne procesu in to v kvar pravici in na škodo prizadetih strank.

3. Pri izvrševanju svoje oblasti, da po lastnem preudarku dovolijo začasno svobodo v smislu zakonika o kazenskem postopku, bi zaradi tega sodniki morali upoštevati navedeno in podvzeti take ukrepe, ki bi zajamčili navzočnost obtoženca med preiskovalnim postopkom in na razpravi, tako da bi v primeru obsodbe bilo mogoče sodbo izvršiti. Pri tem je treba upoštevati, da pomeni dovolitev začasne svobode v primerih, ki jih določa zakon, vedno svobodo, ki je vezana na izid procesa.

4. Zaradi tega zahtevamo, da opozorite od Vas odvisne sodnike na določbe čl. 282, 283 in sl. zakonika o kazenskem postopku, ki se tičejo naložitve kavcije, jamstva ali drugih določenih obveznosti (kot n. pr. obveznost, da obtoženec ne zapusti cone) v primeru dovolitve začasne svobode obtožencem, ki nimajo stalnega bivališča v coni.

NICHOLAS R. VOORHIS
polkovnk J.A.G.D.
ravnatelj za pravne zadeve

* * *

No, da bo dokaz o tem, da italijanska republika v resnici ni več suverena nad Tržaškim ozemljem, objavljamo dopis glavnega predsednika tržaškega prizivnega sodišča predsedniku civilnega in kazenskega sodišča v Trstu o «izjavi glede nepristojnosti sodišča», ki se glasi:

GLAVNO PREDSEDSTVO
PRIZIVNEGA SODISCA

Trst, 19. aprila 1951
št. 404 C/2 Prot.

Gospodu predsedniku sodišča v

T r s t u

Predmet: Izjava o nepristojnosti sodišča

Sporočamo, da je z dopisom od 6. aprila 1951 št. 80 - B/1340 oddelek za pravne zadeve ZVU določil glede izjav o nepristojnosti sodišča sledeče:

1. Kadar koli bi krajevna sodišča izdala izjavo o nepristojnosti sodišča, je treba sodne spise poslati temu oddelku, ki bo preskrbel, da bodo odposlani italijanskim oblastem ali drugim inozemskim oblastem.

2. Kadar krajevna sodišča izdajajo izjavo o nepristojnosti sodišča, ne smejo naznačiti sodne oblasti, ki jo imajo za pristojno, temveč samo državo, o kateri menijo, da ji pripada jurisdikcija. Naloga italijanskih sodnih oblasti, ali drugih tujih oblasti je, da odločijo, v vsakem primeru kateri sodnik je pristojen.

Glavni predsednik
Vitanza m. p.
vodja pisarne

* * *

Iz gornjega dopisa izhaja torej, da je ZVU istega dne, ko je razposlala okrožnico glede dovolitve začasne svobode, poslala tudi razpis glede izjave o nepristojnosti sodišča, razpis, v katerem je dovolj razločno rečeno, da se italijanska oblast smatra prav tako za inozemsko oblast kakor se smatra oblast katere koli druge države.

Iz gornjega dopisa je tudi razvidno, da ga je podpisal neki Vitanza. Če je zgoraj podpisani Vitanza isti, ki zagovarja Cammaratovo tezo o suverenosti Italije nad Trstom, potem si pač lahko mislimo s kako težkim srcem je revež moral dopis podpisati....

369 milijard lir primanjkljaja v italijanskem proračunu za 1951-52

Poročilo finančnega ministra Pelle o sedanjem gospodarskem položaju - Primanjkljaj je za 60 milijard večji od lanskega, polovica davčnih dohodkov pa gre za vzdrževanje birokratskega aparata - ECA namiguje na možnost znižanja ameriške pomoči

RIM, 17. — Dva dogodka sta bila danes zvečer v središču pozornosti gospodarskih in političnih krogov: gospodarsko poročilo finančnega ministra Pelle in pismo misije ECA ob dodelitvi novih 71 milijonov dolarjev. Oba dogodka ne dajeta Italiji preveč rožnatih perspektiv: Pella je potrdil predvidevanja o deficitu državnega proračuna za finančno leto 1951-52, ki bo znašal 369 milijard lir, ob znatnem računanju na ameriško pomoč, pismo misije ECA pa pod obilico besed skriva namigovanje, da bi utegnila biti ameriška pomoč v prihodnjem finančnem letu manjša, kot pa v Rimu upajo. Na to bi kazala tudi sedanja dodelitev 71 milijonov dolarjev namesto 100, ki so jih napovedovali vladni krogi.

Finančni minister je pred senatom podal poročilo o gospodarskem položaju Italije. Poročilo je razdeljeno v tri dele: gospodarski položaj v letu 1950, državne finance in načrt vladne gospodarske akcije.

Pella je dejal, da se je leta 1949 končalo obdobje, v katerem «so bili postavljeni trdni temelji» italijanski valuti. Na tej osnovi in v zvezi «z boljšim gospodarskim ravnotežjem v deželi» je vlada začela, je rekel Pella, z novo gospodarsko politiko, ki pa ni pokazala vseh sadov; Pella pripisuje krivdo za to korejski vojni, ki da je vsilila Italiji nova zapletena in važna vprašanja, ki jih je bilo treba reševati.

Nato se je finančni minister skliceval na svoje «splošno poročilo o gospodarskem položaju v Italiji», ki ga je podal marca v zbornici, in dejal, da se je brutto narodni dohodek povečal od 7453 milijard v letu 1949 na 8028 milijard v letu 1950; v istem času so se srednje mezde zvišale za 2.4 procenta v poljedelstvu in za 8 procentov v industriji, medtem ko so se izdatki prebivalstva za potrošno blago in usluge povečali za 5.4 procentov. Investicije, javne in zasebne, pa cenijo na 20 odst. brutto narodnega dohodka.

V drugem delu poročila je Pella najprej podal pregled državnih obračunov od leta 1943-1944 do 1949-1950. Po njegovih podatkih je bil dejanski primanjkljaj v letu 1947-48 853 milijard, ali 50.6 ost. skupnih izdatkov, leta 1948-49 474 milijard, ali 29.4 odst. skupnih izdatkov, leta 1949-50 pa 308 milijard ali 18.1 odst. skupnih izdatkov. K zmanjšanju deficita sta pripomogla predvsem davčni vijak, ki je v nekaj letih podvojil državne dohodke, in pa finansiranje iz lirskega fonda ERP (197 milijard lir v letu 1949-50).

Pella je nato poudaril, da je «kategorični imperativ» za vlado, da ohrani deficit v okviru, ki «dovoljuje kritje brez poseganja po inflacionističnih sredstvih», in nato podal glavne številke za proračun za finančno leto 1951-1952.

Proračun predvideva 1824 milijard izdatkov in 1455 milijard dohodkov z dejanskim deficitom 369 milijard. Poleg tega izkazuje postavka «gibanje kapitala» deficit v znesku 27 milijonov. Od skupnih izdatkov bo šlo 611.861 milijonov za personalne izdatke, kar pomeni približno 50 odst. rednih davčnih dohodkov. Skupni izdatki 1824 milijard predstavljajo 22 odst. brutto narodnega dohodka.

V tretjem delu svojega poročila je Pella prikazal sedanje probleme italijanskega gospodarstva. Dejal je, da «je bil storjen znaten korak naprej k ustvaritvi potrajnega finančnega ravnotežja in k dosegi zadovoljive ravni dohodka, zaposlitve, potrošnje in investicij». Vendar pa da so ostali nerešeni tradicionalni problemi italijanskega gospodarstva in taki, ki jih nalaga razvoj mednarodnega položaja. Poudaril je, da je izvajanje obrambnih načrtov v raznih državah spodbudno vplivalo na povpraševanje in s tem ustvarilo tipično predinflacionistično situacijo. V tem položaju bi morala Italija skrbeti predvsem za dvoje: povečanje proizvodnje in obramba lire (znana «linea Pella»).

Italijanski finančni minister je nato omenil oborožitveni načrt, ki predvideva 250 milijard v treh letih (od katerih pa bo prvo — 1950-51 — čez dober mesec pri kraju). Pella je dejal, da pomeni ta vsota «maksimum, ki ga dovoljuje italijansko gospodarstvo», obenem pa zatrdil, da bo izvedbo tega načrta povečalo zaposlenost in s tem narodni dohodek, kar da bo povečalo povpraševanje po potrošnih dobrinah, obenem z večjim pritiskom na plačilno bilanco in na notranje tržišče. Zaradi tega, pravi Pella, bodo potrebni nekateri ukrepi, ki naj te tendence omejijo. V zvezi s tem je govoril tudi o vprašanju kreditov in poudaril važnost vladne kreditne politike. Kredite bo mogoče dobiti samo za «produktivne investicije».

Misija ECA v Italiji je sporočila italijanski vladi, da je glavna uprava ECA dodelila Italiji 71 milijonov dolarjev za «italijanski gospodarski dvig in za obrambni načrt». S tem bo pomoč ECA za finančno leto 1950-1951 znašala 237 milijonov dolarjev. Nadaljnja vsebina pisma ne dovoljuje Italiji prevelikih upov. Pismo sicer pravi, da italijanske ukrepe za obrambo «smatrajo ZDA kot bodrilen dokaz volje Italije, da da svoj prispevek k obrambi Zahodne Evrope», nadaljuje pa, da je «velikost skupnega načrta za obrambo v finančnem letu 1951-1952 odvisna od zakonodajnega razvoja, v obeh deželah in od dogodkov, ki jih ni mogoče naprej točno predvideti». Zaradi vsega tega, pravi poročilo, je velikost pomoči «nujno elastična». Pismo namiguje torej na eni strani z «zakonodajnim razvojem» na počasnost, s katero v Italiji pripravljajo zakonske ukrepe za obrambo (izredni obrambni načrt je senat odobril šele včeraj, skoraj ob koncu leta, v katerem bi se njegovo izvajanje moralo začeti, za zakon o civilni zaščiti pa je v parlamentu priglašenih še preko 100 govornikov v času, ko je parlament tik pred prekinitvijo zasedanja v volilnem času), na drugi strani pa z «elastičnimi vsotami» na možnost, da bo Italija morala manj računati na ameriško pomoč kot doslej.

V Rimu je bila danes vrsta krajših stavk. Delavci in uradniki podjetij javnega prevoza so že drugič v kratkem času prekinili delo za dve uri, medtem ko bodo tekstilni delavci stavkali 24 ur, srednješolski profesorji pa 48 ur. Tudi odnosi med vlado in državnimi uslužbenci so se vedno zelo napeti.

Angleški parlamentarci odpotovali v Sarajevo

Delegacija je pokazala veliko zanimanje za delo delavskih svetov - Sovjetske zlorabe podonavske komisije

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 17. — Britanska parlamentarna delegacija je danes iz Beograda odpotovala v Sarajevo in nato obiskala Zenico, kjer grade ogromno železarno in koksarno.

Včeraj so angleški parlamentarci obiskali industrijo motorjev v Rakovici pri Beogradu. Prisostvovali so seji delavskega sveta in pokazali veliko zanimanje za njegovo delo in sploh za upravljanje gospodarskih podjetij po delavcih. Vodja delegacije lord Lawson se je zahvalil delavcem, članom delavskega sveta, ki so mu dali celo vrsto pojasnil o svojih prvih izkušnjah v upravljanju proizvodnje v njihovi tovarni.

Delegacija je obiskala tudi neko delavsko zadrugo v bližini Beograda v mestu samem pa univerzo in druge kulturne ustanove.

Iz Sarajeva bo delegacija odpotovala v Crno goro in Makedonijo, od tam pa z letalom v Zagreb. Po obisku Hrvatske si bo delegacija ogledala še Slovenijo, 24. maja pa jo bo sprejel maršal Tito. 26. maja bodo britanski parlamentarci odpotovali v domovino.

V Slovenijo je prišla prva skupina ameriških turistov - slovenskih izseljencev iz Clevelanda. V Sloveniji bodo ostali mesec dni. V tem letu bodo prišle v Slovenijo še druge skupine izseljencev iz Amerike in z njimi tudi znani slovenski pisatelj in borec za delavske pravice Elbin Kristan.

22. maja bo nadaljnjih 200 grških otrok izročenih predstavnikom grškega Rdečega križa. Izročitev otrok se bo izvršila v Arandjelovcu ob prisotnosti predstavnikov jugoslovanskega, grškega in švedskega Rdečega križa.

Danes zvečer je iz Beograda odpotovala delegacija FLRJ na četrto zasedanje donavske komisije v Galacu (Romunija). Delegacijo vodi načelnik v ministrstvu za zunanje zadeve in opolnomočeni minister Dragoje Djurič. Zasedanje se bo začelo 23. maja v Galacu.

V zvezi s tem zasedanjem objavlja današnja «Borba» daljši članek, v katerem s številnimi podatki dokazuje, kako ZSSR krši načela donavske konvencije in izkorišča podonavsko komisijo za podrejanje vzhodnoevropskih dežel in za izvajanje pritiska na Jugoslavijo. «Borba», se peča z vprašanjem uprave Železnih vrat, ki bi jih morala upravljati jugoslovansko-romunska mešana paritetična komisija. Toda romunske oblasti so po moskovskih navodilih doslej preprečile vsako sodelovanje in povzročajo Jugoslaviji najrazličnejše sitnosti.

Nedavno je v Parizu izšla prva številka mesečnika «Sodobna vprašanja socializma», ki ga izdaja jugoslovanski informacijski urad v Franciji. Prva številka objavlja teoretični članek Milovana Djilasa «Sodobne teme», članke Edvarda Kardelja in Borisa Kidriča in prikaz upravljanja gospodarskih podjetij v Jugoslaviji po delavskih svetih. Revija je v Franciji vzbudila veliko zanimanje.

R. R.

Angleška nota Perziji poslana poslaniku Shephardu

O vsebini note ni še nič znanega - Delo komisije za nacionalizacijo - Ostavka perzijskega policijskega ravnatelja

LONDON, 17. — Anglija je danes poslala noto svojemu poslaniku v Perziji Siru Francisu Shephardu z nalogo, naj jo preda ministrskemu predsedniku Mossadeghu. Zunanji minister Morrison jo je pokazal, preden jo je odposlal, še Attleeju, s katerim se je sestal danes ob 18. uri.

Ker je jutri velik muslimanski praznik, bo Shephard izročil noto morda šele v soboto, vendar ni izključno, da bo Mossadegh navzlic prazniku jutri sprejel Shepharda.

O vsebini note nočejo v Londonu nič povedati. Vendar menijo, da nota v uvodu priznava Perziji pravico do nacionalizirania industrije nafte, vendar zahteva, da spoštuje interese «Anglo-Iranian». London naj bi ponudil v sporazumu z Washingtonom pričetek pogajanj s Teheranom med katerimi naj bi našli prijateljsko rešitev nasprotij med perzijsko vlado in angleško petrolejsko družbo. Če bi Iran pristal na pogajanja, bi Anglija poslala v Teheran predstavnika zunanjega ministrstva Youngerja ali pa predstavnika angleškega državnega zaklada.

Po vesteh iz Teherana je angleško perzijska kriza dosegla že skoraj višek. Perzijska vlada ima namen hitro urediti to vprašanje. Komisija za izvedbo zakona o nacionalizaciji je dobila samo tri mesece časa, da dokonča svoje delo. Ta naglica naj bi imela vzrok v strahu Irana, da bi se Angleži poslužili sile. Upravičene ali neupravičene vesti o angleškem namenu, da bi poslali padalce na področje pri Abadanu, so še povečale ta strah. Vendar opazovalci v Teheranu odkrito opozarjajo Anglijo, da bi bila ta igra zelo nevarna in da bi od nje vlekla dobiček samo Moskva.

Izvedelo se je danes, da je perzijska komisija, ki ima nalogo likvidirati «Anglo - Iranian», podvzela «odločen ukrep proti družbi». O tem bodo v kratkem objavili uradno poročilo. Komisija se je tudi odločila, da se bo sestala vsak dan zjutraj in zvečer, z namenom, da «pohiti s pripravo načrta za izvedbo zakona o prevzemu naprav petrolejske industrije v južnem Iranu».

Danes zjutraj je v iranskem parlamentu izjavil poslanec Haiy Zadeh, da «nas Anglija ne more prestrašiti s padalci. Naša obmejna plemena bi jih uničila. Anglija se moti, če misli, da more spremeniti Perzijo v drugo Korejo. Če nam bo poslala padalce, bo tretja svetovna vojna neizogibna». Potem je govoril o angleškem tisku in dejal: «Ne zavedajo se svojega položaja in niti našega. Perzija ni danes taka, kot je bila leta 1914, in Anglija ni močnejša kot nekoč». Napadel je potem sporazum iz leta 1933 med Perzijo in «Anglo - Iranian»: «Svet ve, da smo sporazum podpisali pod pritiskom in pod diktatorskim režimom». Povedal je, da je v sporazumu omenjeno, da če bi prišlo do njegovega preklica, bi petrolejske naprave pripadle Perziji. «Nacionalizacija je bil eden izmed načinov za preklic sporazuma». Zaključil je: «Vse pripada Perziji: mi ne dolgujemo ničesar Angležem».

V Teheranu so se razširile vesti, da bodo odpoklicali v London Sira Francisa Shepharda. To so v angleški prestolnici zanikali in omenili, da bi ga lahko poklicali samo na posvetovanja.

Po izjavah Abola Ghassema Raffia, enega izmed voditeljev «Bratov v Islamu», ki so ga včeraj aretirali, se je takoj sestal Mossadegh s svojimi ministri in proučil vprašanje ohranitve miru v državi. Vlada naj bi sklenila: 1. Odstraniti vodilne člane narodne fronte; 2. Izvesti čistko med policijo; 3. Imenovati novega ravnatelja za varnost, zvestega Mossadeghu. Sedanji ravnatelj policije general Abdolhossein Jedjazi je danes že podal ostavko. Vladni svet je začasno predal policijske posle notranjemu ministru Fazlollahu Zahedi.

Šele sedaj so mogli pogasiti požar v nekem vrelcu nafte, ki je nastal že 1. maja. Vrelec je razstrelil Američan Myron Kinley, ki so ga prav zato poklicali iz ZDA.

Po poročilih iz Washingtona so ameriške petrolejske družbe sporazumne s predstavniki vlade v njih stališču do Irana. Predstavniki družb so zanikali vesti, po katerih bi ameriško zunanje ministrstvo zahtevalo od njih, naj odbijejo morebitne ponudbe za izkoriščanje vrelcev v Perziji.

Truman poudarja potrebo naporov za gospodarsko stabilnost

Okrepitev vojaške moči ZDA in zaveznikov ter borba proti inflaciji; vprašanja, ki jih predsednik priporoča Amerikancem v premislek Bradleya ne bodo silili, naj govori o razgovorih s Trumanom

WASHINGTON, 17. — Senatna preiskovalna komisija je danes sklenila, da ne bo silila generala Bradleya, naj pove podrobnosti o svojih razgovorih s Trumanom pred Mac Arthurjevo odstavitvijo. Kot znano, je načelniku «velikega glavnega stana» to vprašanje postavil republikanski senator Wiley; Bradley je odločno odklonil, da bi o tem govoril. Zaradi tega je bilo včeraj njegovo pričevanje prekinjeno do ponedeljka.

Truman pa je na tiskovni konferenci pojasnil, da je sklenil odstaviti svojeglavega generala že 20. marca, ko je Mac Arthur, brez dovoljenja iz Washingtona, poslal kitajskemu poveljniku na Severni Koreji ultimat Truman je tudi dejal, da je «primer Mac Arthur» proučeval več kot leto dni zaradi raznih primerov nepokorščine, ki jih je general zagrešil. Predsednik je dodal, da je v lanskem oktobru napravil skrajni poskus in se odpravil na 20.000 km dolgo pot do otoka Wake, da bi se z Mac Arthurjem sporazumel. Dejal je, da se mu je po sestanku zdelo, da se mu je to posrečilo, da pa so ga dogodki kmalu razočarali. O Mac Arthurjevi odstavitvi so razpravljali na treh dolgih sejah v Beli hiši, med katerimi so se predsednik in njegovi sodelavci prepričali, da res ni dr

TRŽAŠKI DNEVNIK

OBJAVE - MALI OGLASI

KOLEDAR

Petek 18. maja
Feliks, Mladica
Sonce vzide ob 4.32; zatone ob 19.31. Dolžina dneva 14.59. Luna vzide ob 16.22; zatone ob 2.38.
Jutri, sobota 19. maja
Celestin, Vitoslava

Bolje pozno kot nikoli

meni odbornik Bonetti, ki je predložil obračuna ACEGAT šele na včerajšnji občinski seji

Včerajšnja izredna občinska seja je bila namenjena izključno razpravljanju o obračunih in proračunu podjetja ACEGAT. Ker je bilo na raznih preteklih sejah neštetokrat omenjeno to vprašanje ter je bila s strani marsikaterega svetovalca poudarjena tudi potreba, da se že enkrat predloži proračun za leto 1951, smo pričakovali, da bo zanimanje za to izredno sejo večje.

Po dobri tričetrturni zamudi, se je občinska seja vendarle pričela. Glavno besedo je imel tokrat odbornik Bonetti, ki je imel nalogo podati zaključna obračuna za leto 1949 in 1950 ter proračun za leto 1951 podjetja ACEGAT.

Preden je prešel na čitanje obračunov in proračuna ter predlogov občinskega odbora v zvezi s tem vprašanjem, je hotel na dolgo in široko obrazložiti zakaj in kako je prišlo do tega, da se obravnava obračun za leto 1949 in 1950 z dveletno, oziroma enoletno zamudo. Iz vse njegove, sicer dolge razlage pa nismo mogli razumeti, koga smatra za krivca in kaj je po njegovem pravzaprav povzročilo to «malenkostno» zamudo. Edino, kar je bilo iz njegovega govora prav jasno razvidno, je bila želja prikazati sebe v kar najlepši luči; zato ni varčeval s pohvalami (samemu sebi), ki naj bi dokazale vsem, ki tega še ne vedo, kako vesten je pri svojem poslu in kako se trudi, da bi bilo vse lepo in dobro. Kljub hvalam in razlagam, pa se le ni mogel izviti, ne da bi priznal svojo krivdo za to, da je predložil obračun za leto 1949 «samo» z dvoletno zamudo.

Da bi prikazal aktivnost in delovanje podjetja ACEGAT v korist tržaškega prebivalstva, je poudaril, da so cene tramvajskim vožnjam, kot tudi cene električni energiji in plinu mnogo nižje v Trstu, kot v vseh ostalih mestih italijanske republike. Le nekatera mesta, kot na primer Benetke, Milan in še druga se lahko pohvalijo, da imajo v veljavi še nižje tarife, vsa ostala mesta imajo precej višje tarife. Da ni moglo podjetje uresničiti vseh svojih načrtov ter se postaviti popolnoma na «noge», je po njegovem še vedno kriva škoda, ki so jo povzročila v vojnem času razna bombardiranja. Toda že dejstvo, da je v svoji povojni aktivnosti podjetje ACEGAT zgradilo in popravilo napeljave, proge, delavnice in vozila, za kar je potrošilo 5 milijard 800 tisoč lir pomeni, da je tudi podjetje ACEGAT prispevalo k reševanju problema brezposelnosti na našem ozemlju. Ko je omenil vprašanje osebja podjetja ACEGAT, je dejal, da je slišal za predlog, po katerem naj bi omenjeno podjetje spreje lo na delo nekaj občinskih uslužbencev; po njegovem bi bila taka rešitev kaj slaba, kajti prepričan je, da bi občina poslala pač najslabše delovne moči, oziroma kot se je izrazil nekakšne ostanke (s tem je tako rekoč priznal, da so tudi take delovne moči v službi v občinskih uradih).

Na dolgo in široko je tudi govoril o vprašanju tramvajskega prometa v Trstu, ki ni neoporečen. Da bi še natančneje predočil celotni položaj tramvajskega prometa, je prečital v odlomkih poročilo tehničnih izvedencev, ki predlagajo tudi razne rešitve, ki naj bi izboljšale položaj na tem področju.

Odhod na razstavo NOB v Ljubljani

Vse izletnike, ki so se prijavili za obisk razstave NOB v Ljubljani 20. t. m. obveščamo, da odpotujejo avtobusi v jutranjih urah iz sledečih krajev:

Iz DOMJA - Trg: odhod z avtobusom ob 4; dalje se zadrži v **DOLINI** za izletnike iz Doline, Mačkovelj, Prebenega ter Boljunca.

Iz **BORŠTA** - pred dvorano, odhod z avtobusom ob 4. uri za izletnike iz Boršta in Ricmanj.

Z **OPČIN** odhod z avtobusom ob 4. uri izpred kinodvorane za izletnike z Opčin.

Vsi avtobusi za izletnike **Proseka - Kontovela in Malega Repna** odpotujejo ob 4. uri z običajne avtobusne postaje na Križadi.

Za **VELIKI REPEN in COL**, odhod z avtobusom iz Velikega Repna, preko Cola ob 4.30 uri.

IZLETNIKI SO NAPROSENI, DA SE ZBEREJO TOČNO OB DOLOČENIH URAH NA KRAJU ODHODA.

Razdelitev nagrad v III okraju

Za množični sestanek III. okraja se je zbralo v dvorani Molino a vento preko 90 ljudi. Tov. Kukanja je otvoril sestanek, na kar je sledilo politično poročilo, ki so mu vsi navzoči z zanimanjem sledili. Po poročilu pa je tov. Benčina v imenu Izvršnega odbora Osvobodilne fronte razdelil najboljšim terenom nagrade.

1. nagrado, namizno zastavico, je prejel 5. teren, ki se je odlikoval v tekmovanju po svoji politični in organizacijski delavnosti ter žel tudi največ uspehov. Drugi teren je prejel za svoje uspešno organizacijsko delo album s slikami, osmi teren pa zbirko knjig. Tov. Benčina je poudaril, da je prav ta teren največ prispeval za pripravo razstave, ki bo lako odprta že v četrtek.

Slovenski profesorji stavkajo za pravice slovenske šole

Italijanske strokovne organizacije dosledno in z določenimi političnimi nameni prezirajo v borbi za uveljavljenje stanovskih pravic profesorje slovenskih srednjih šol na anglo-ameriškem področju STO. Slovenski profesorji pa ne hodijo po tej poti in so bili vedno solidarni s svojimi italijanskimi stanovskimi tovariši. Zato se bodo udeležili tudi stavke, danes in jutri, toda s svojimi posebnimi zahtevami, kar je sklep vseh stanovskih organizacij slovenskih srednjih šol.

Slovenski profesorji gredo v stavko zato:

1. da branijo svoj ekonomski in pravni položaj; 2. da dosežejo priznanje slovenskih srednjih šol in popolno enakopravnost z italijanskimi; 3. da dosežejo stalnost razredov s stalnimi mesti profesorjev; 4. da dobijo slovenske srednje šole ustrezne prostore; 5. da dobijo slovenske srednje šole primerne dokklade za nabavo potrebnih učil in za spopolnitev raznih učnih kabinetov; 6. da dosežejo socialne ugodnosti zavarovanja proti brezposelnosti, starosti in bolezni.

LINHARTOVA «ZUPANOVA MICKA» IN KONCERT «TRŽAŠKEGA ZVONA» V NABREŽINI

Prosvetno društvo «Simon Jenko» priredi v nedeljo 20. t. m. ob 16. uri v Nabrežini reprizo Linhartove «Županove Micke» združeno s koncertom «Tržaškega zvona». Čisti dobiček te prireditve in vseh gostovanj je namenjen skladu za zgraditev Kulturnega doma v Trstu.

RAZSTAVA V. OKRAJA V DOLINI

V. okraj je imel svojo prvo razstavo narodne osvoboditve v Dolini. Na okusno pripravljeni razstavi se najprej ustavi pred napisom, ki dokazuje, kako velik krvavi delež so vasi Brega dale za osvoboditev. 420 fantov in deklet je odšlo v gore branit svobodo, 102 se nista vrnila več na svoje domove, 151 organiziranih aktivistov je delalo ob podpori vseh domačinov, 36 izmed njih je dalo življenje za svobodoljubna načela. Z Brega je bilo internirani 109 oseb, 36 jih je umrlo v nacističnih in fašističnih taboriščih.

Spomeniki padlim v Borštu, Ricmanjih, Dolini in Boljuncu dokazujejo, da ljudje znajo ceniti njihove žrtve in da jih ne bodo pozabili, nasprotno, nadaljevati hočejo borbo, dokler se ne bodo uresničili cilji, za katere so se ti mladi ljudje žrtvovali. Slike na razstavi nam kažejo spomenike, druge slike pa številne hiše, kjer so bile partizanske šole tako v Boljuncu, Mačkovljah, Prebenegu in drugod. Drugje vidimo zopet naslikane bunkerje, kjer so se sestajali partizani in pripravljali na akcije, dalje hišo v Pulju pri Logu, kjer je bila konferenca AFŽ in konferenca pred vstajo v Trstu. Med drugimi vidimo tudi sliko bunkerja v Borštu, ki so ga Nemci oktobra 1944 napadli. Pri tem spopadu so padli 3 partizani. Na razstavi vidimo tudi hišo v Boljuncu, prav sredi vasi, kjer je bila maja 1944 proslava in miting.

Poseben grafikon kaže vas Mačkovlje, ki je bila že 1921 žrtev fašističnih požigalcev in kjer so se ponovno 1943 dvignil plameni iz domačij.

Drugi grafikon nam prikazuje delovanje celega okraja v času narodnoosvobodilne vojne. Kaže nam sedež komande mesta, mesta spopadov in bitk partizanov s fašističnimi in nacističnim okupatorji, vojaške javke in javke OF, mesta sestankov ter zdravstvene postaje in hiše, kjer so ranjeni partizani našli zatočišče in skrbno nego; bunkerje itd.

Vasi z Brega so bile med osvobodilno borbo kot ena samo družina, organizacija je bila široko razpredena. Imeli so okrajni odbor OF, 7 krajevnih odborov, 7 krajevnih odborov mladine in prav toliko krajevnih odborov žena. Vsi so delali za svetal cilj — za svobodo. Bili so enotni in prav zaradi tega so bili partizani med njimi varni, ni bilo izdajalca med njimi, vsak je hotel po svojih močeh dati čim več za zmago pravice.

S skrbno pripravljeno razstavo so ljudje z Brega dokazali, da jim je spomin na osvobodilno borbo svet in da hočejo po načelih Osvobodilne borbe nadaljevati delo, začeto pred 10 leti.

Iz Doline, včeraj je bila razstava tu zaključena, bo razstavni material razporejen še po drugih vaseh V. okraja.

Delavci!

Poslušajte danes ob 20.15 sindikalni pregled B. Petronia, ki ga bo oddajal radio jugoslovanske cone na srednjih valovih 212.4 m.

Baletni večer baletne šole iz Kopra

bo v NEDELJO 20. MAJA ob 20.30

v Avditoriju

SPORED:

I. MATETIC: «SVOBODA» Izvaja Vuka Hiti - Kumar

F. PINTARIC: «PASTORALNA SUITA»

Pastirice: Jelka Rebec, Franka Rebeč, Boža Zadnik, Jolanda Barut.

Pastirji: Lučka Pišot, Majda Herkov, Djana Vidmar, Amina Scher, Aleksandra Hvala, Sonja Keber, Marija Jakomin.

J. KRICKA: «PRAVLJICA O RAZBOJNIKIH IN ZIVALICAH»

Babica: Marija Jakomin - **Deklica:** Jelka Rebec - **Razbojniki:** Sonja Keber, Franka Rebec, Boža Zadnik - **Raci:** Djana Vidmar, Lučka Pišot - **Psiček:** Majda Herkov - **Petelin:** Jolanda Barut - **Mački:** Amina Scher, Pavla Jakomin - **Kozel:** Aleksandra Hvala - **Otroci:** X.

Vstop z vabili, ki bodo občinstvu na razpolago od četrtka dalje pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

SLAVA PADLEMU BORCU!

Marij Žnebelj

Danes poteka sedem let, odkar je tov. Znebelj Marij padel v borbi proti okupatorju v Gustnj vasi pri Novem mestu. Rojen je bil v Markovščini 21.V.1923. Ob obletnici njegove junaške smrti se ga hvaležni spominjamo.

Izleti za ogled razstave narodne osvoboditve v Ljubljani

ki jih organizira Osvobodilna fronta za Tržaško ozemlje

V okviru proslav za počastitev 10. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda organizira Osvobodilna fronta za Tržaško ozemlje, 27. t. m. skupni izlet članov in somišljenikov za ogled razstave narodne osvoboditve v Ljubljani za sledeče vasi:

NABREZINSKI OKRAJ: GABROVEC - vpisovanje pri tov. Kralju Ivanu št. 51. **SEMPOLAJ** - vpisovanje pri tov. Furlanu Janku. **SALEZ - ZGONIK - KOLUDROVCA** - vpisovanje pri tov. Obadu Janku. **SV. KRIZ** - vpisovanje pri tov. Svabu Marijanu. **NABREZINA** - vpisovanje na sedežu OF. **SESLJAN** - vpisovanje pri tov. Gorjan Mariji št. 48. **VIZOVLJE** - vpisovanje pri tov. Legiši Emilu št. 11. **DEVIN** - vpisovanje pri tov. Legiši Leopoldu. **MEDJAVAS** - vpisovanje pri tov. Legiši Liljani ali tov. Ferfolji Ivanki.

* * *

OPENSKI OKRAJ: BAZOVICA - GROCANA - PESEK - vpisovanje na sedežu OF v Bazovici, dnevno od 20. do 21. ure. **PADRICE** - vpisovanje dnevno na sedežu OF v Padričah od 20. do 21. ure. **GROPADA**: pri tov. Sosiču Josipu št. 32. **TREBCE - BANE - KONKONEL** - sprejemajo se prijave dnevno na sedežu OF na Opčinah.

Vpisovanje se zaključi 21. t. m.

* * *

Na gornjih sedežih in pri imenovanih predstavnikih OF bodo prijavljenci prejeli vsa podrobna pojasnila.

Kraj in ura odhoda bosta naknadno objavljena.

TAJNIŠTVO OF

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

V SOBOTO 19. MAJA 1951 OB 20.30 URI

v AVDITORIJU v Trstu

PREMIERA

„Obrt gospe Warrenove"

drama v štirih dejanjih

Spisal: **Bernard Shaw** — Režiser: **Modest Sancin**
Poslovenil: **Milan Skrbinšek** — Scenograf: **Jože Cesar**

Osebe: Gospa Kitty Warrenova - Ema Starčeva; Vivie, njena hči - Stefka Drolčeva; Sir George Crofts - Stane Raztresen; Praed - Ljudevit Crnobori; Pastor Samuel Gardner - Ernest Zega; Frank, njegov sin - Jožko Lukeš.

Predstava za mladino izpod 16 let neprimerna.

Vabila se dobijo vsak dan pri: Adria-Express, Ul. F. Severo 5b; Sčuka Anton, trgovina jestvin, Barkovlje, Ul. Perarolo 4; Gec Alojz, trgovina čevljev, Rojan Trg tra i Rivi 3; gostilna «Jadran», Sv. Jakob, Ul. Industria; tobakarna Prosen, Sv. Ivan.

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo «Vojka Smuc» ima danes 18. maja ob 20. uri odborovo sejo na sedežu v Ul. Ruggero Manna.

PEVSKI ZBOR «SLAVKO SKAMPERLE» OD SV. IVANA

Priredi prihodnjo nedeljo dne 20. maja izlet v Prvačino združen s koncertom, ki bo v tamkajšnji novi in največji dvorani na Vipavskem. Zbor ima na programu narodne, partizanske in umetne pesmi. Solistka tov. Rožica Kozem žal ne bo mogla samostojno nastopiti, ker ni klavirja za spremljavo. Zbor vodi dirigent in komponist tov. Franc Venturini.

Zboru želimo obilo uspeha!

PDT

IZLET PDT NA NANOS

V soboto 2. junija in nedeljo 3. junija priredi PDT dva tradicionalna planinska izleta na Nanos. (Prvi s prenočevanjem v «Vojkovi koči» na Nanosu).

Vpisovanje pri ZDTV, Ul. Machiavelli 13, II. od 17. do 19. ure do 21. t. m.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. maja 1951 se je v Trstu rodilo 13 otrok, poroke so bile 3, umrlo pa je 8 oseb.

Poročili so se: uradnik Aleksij Pertot in šivilja Olga Battisti, uradnik Renato Polani in gospodinja Anna Križmanič, livar Josip Godina in šivilja Dinora Berger.

Umrli so: 63-letni Giordano Pontini, 42-letna Ivanka Rietti, 68-letna Iole Gerstel, 50-letna Viktorja Luxa, 66-letni Evgen Cimolino, 63-letna Amalija Danelon por. Božič, 80-letni Alojz Biagi, 84-letna Virginija Montagna vd. Kogoj.

FOLKLORISTI!

Vsak ponedeljek in četrtek so na stadionu «Prvi maj» redne vaje za nov nastop, ki bo prihodnji mesec.

PREUSMERJENJE PROMETA MED PARADO AMERIŠKE VOJSKE

Ob vojaški paradi ameriške vojske v Trstu, ki bo 19. t. m., bodo morala vozila upoštevati sledeče spremembe smeri vožnje:

Cesta ob morju, ki gre od Ul. Ghega do kolodvora Campo Marzio bo zaprta prometu civilnih vozil od 8.30 do 12. ure. To velja tudi za tramvaj, železnico in vsa ostala civilna vozila. Parniki bodo pristajali ob tem času ob pomolu Venezia namesto ob Trgu Unità. Promet bo usmerjen po ulicah F. Filzi, S. Spiridione, Teatro Romano, Diaz in Lazzaretto Vecchio. Istočasno bodo zaprte prometu v višini Ul. Filzi, ulice Machiavelli, Torrebianca, Galatti in Geppa. Ul. Milano bo zaprta od Ul. Roma do ceste ob morju.

Od 7. do 12. ure bo prepovedano parkiranje vozil v sledečih ulicah: Ul. Geppa od Korza Cavour do Ul. Filzi; Ul. Galatti od Korza Cavour do Ul. Filzi; Ul. Milano od Korza Cavour do Ul. Filzi; Ul. Torrebianca od Korza Cavour do Ul. Filzi; Ul. Machiavelli od Korza Cavour do Ul. Filzi; Ul. Bellini od Korza Cavour do Ul. Filzi; Korzo Cavour od Ul. Geppa do Obrežja 3. novembra; Obrežje 3 novembra od Korza Cavour do Trga Unità; Obrežje Mandracchio do pomorske postaje; Obrežje N. Sauro od pomorske postaje do Trga Venezia; Obrežje Gulli od Trga Venezia do Obrežja Grumula; Obrežje Grumula od Ul. Ottaviano Augusto do Obrežja Traiana.

Gledališče Verdi

Danes se prične pri gledališki blagajni razprodaja vstopnic za glasbeno prireditev, ki bo ob petdesetletnici smrti G. Verdija v sredo 23. t. m. Na sporedu «MESSA DA REQUIEM», G. Verdija. — Sodelovali bodo solisti: Adriana Guerrini, Ebe Stignani, Giacinto Prandelli, Ivan Sardi, zbor gledališča Verdi in orkester Tržaške filharmonije. Dirigiral bo Vittorio Gui.

Vabilo

Okrajni odbor Zveze borcev Ilirska Bistrica, vabi vse borce in borke, ki so sodelovali v borbah v Brkinih, kot tudi vse ostale borce, ter prebivalstvo na

Partizanski tabor

dne 20. maja 1951 v kraju KOVCICE — BRKINI

Program taborjenja:

V soboto 19.V.1951
ob 17. uri odhod iz Il. Bistrice
ob 21. uri zažiganje kresov, sestanek ob tabornem ognju.

V nedeljo 20.V.1951
ob 6. uri odhod z avtomobili iz vseh večjih središč v okraju;
ob 8. uri izvenarmadni manever ob sodelovanju članov Zveze borcev;
ob 10. uri zborovanje;
ob 11. uri nastopi kulturno prosvetnih skupin;
od 13. ure dalje ljudsko veselje.

Preskrbljeno je za prevoz gostov ob prihodu jutranjih vlakov in za hrano.

ZVEZA PARTIZANOV STO OBVESCA, DA BO ODHOD ZA IZLET V KOVCICE - BRKINI V NEDELJO 20. T. M. OB 6.45 OD STAVBE ST. 5 V UL. F. SEVERO.

Predavanje o zapadnih Julijcih poleti in pozimi

V sredo 23. t. m. ob 20.30 bo na stadionu «Prvi maj» predavanje, ki ga priredi PDT. Predaval bo znani planinec z lepimi skioptičnimi slikami v barvah o zapadnih Julijcih poleti in pozimi.

Vabljeni planinci in prijatelji.

MALI OGLASI

ISCEMO NATAKARJE, KUHARJE, SOBARICE in ostali gostinski ter hotelski kader. Nastop takoj. Prijave sprejema Riviera Turist hotel v Portorožu.

ADEX-IZLETI

2. in 3. junija 1951 dvodnevni izlet na

Bled

3. junija izlet v:

Labinj (Albona) Poreč (Parenzo) in Rovinj

Vpisovanje do 19. maja pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b, tel. 29-243.

Delavske zadruge ne smejo biti orožje strank

Ni dolgo od tega, ko je ZVU podaljšala rok za prilagoditev zadrug zakonskim predpisom do 30. junija 1951.

To pomeni, da bodo po tem zakonu vsi bivši zadružni člani, ki ne bodo do takrat uredili svojih odnosov, zgubili vse svoje pravice, ki jih imajo do Delavskih zadrug za Trst Istro in Furlanijo.

Delavske zadruge so bile ustanovljene 1903. leta na pobudo naprednih delavcev, kovinarjev, tiskarjev, uradnikov in drugih. Že pred prvo svetovno vojno so dosegle zelo velik razmah. Nikdar niso bile Delavske zadruge šovinistično usmerjene, saj so na njenih poslovalnicah bili dvojezični napisi še dolgo med fašizmom. Po končani vojni je kljub volitvam ZVU imenovala petčlanski nadzorni odbor, ki je prevzel vse poslovanje.

Zgoraj omenjeni odlok in obvestilo, da se bodo po tem roku začela pripravljalna dela za sklicanje občnih zborov zadružnikov, je sprožil v časopisju vrsto polemik s čisto jasnim namenom, da bi postale Delavske zadruge agentura nekaterih političnih krogov. Take ne bi koristile interesom vsega prebivalstva. Pravilnik Delavskih zadrug jasno določa, da jih morejo upravljati in voditi izvoljeni odborniki. To se pravi, da imajo vsi zadružni člani pravico odločati pri poslovanju za vsakega Tržačana tako važnega podjetja.

Pomen Delavskih zadrug ni samo v tem, da oskrbujejo več kot tretjino vsega prebivalstva, temveč tudi, ker one regulirajo celoten trg in ne dopuščajo izrazitih špekulativnih skokov cen.

Zato je potrebno, da vsi demokrati, ki se zavedajo ogromnega pomena te tako važne ustanove, urede svoje odnose do Delavskih zadrug. Vsi člani pa tudi oni, ki bi želeli postati, bodo na prihodnjih volitvah s svojim glasom soodločali o usodi in o poslovanju. Zato pa tudi morajo do 30. junija urediti svoje odnose, to se pravi stopiti kakšen popoldan med 16. in 17. uro (razen v sobotah) v najbližjo poslovalnico. Vsak član, ki pristopi na novo, mora plačati 100 lir zadružnega deleža in se s svojim podpisom obvezati za nadaljnjih 400 lir, ki jih bo lahko plačal tudi v obrokih.

IZ ISTRSKEGA OKROŽJA

Konferenca delavskih svetov

dokaz, da so opravili že mnogo plodnega dela

Včeraj je bila v mali dvorani koprskega gledališča okrajna konferenca tajnikov in predsednikov delavskih svetov ter ravnateljev vseh podjetij in tovarn. Po kratkem poročilu, ki ga je podal predstavnik okrajnega odbora sindikatov o dosedanjem delovanju in o bodočih nalogah sindikalnih organizacij in delavskih svetov, se je razvila živahna diskusija o delovanju posameznih podjetij in tovarn. V diskusiji so predstavniki delavskih svetov povedali, da so od začetka svojega obstoja začeli z odpravljanjem raznih nepravilnosti, ki so se do tedaj delale v podjetjih, in z delno reorganizacijo razporeditve delovne sile ter z zmanjšanjem administrativnega osebja skušali doseči, da bo vsaka naloga pravilno in pravočasno izvršena. S temi ukrepi, ki so bili nujni ob prevzemu tovarn in podjetij v roke delavcev, so izboljšali delovno disciplino, dvignili storilnost dela in podobno.

Predsednik delavskega sveta avtopodjetja «Adrija» je v diskusiji podčrtal, da so oni imeli od 15. marca do danes že štiri sestanke delavskega sveta in upravnega odbora, na katerih so podrobno obravnavali notranja vprašanja podjetja. Med drugim so sklenili, da bodo razporedili delavce po skupinah, ki jih bo vodil mehanik - specialist, ki bo odgovoren, da bodo mehaniki delavci pravilno opravljali svoje delo. Nadzoroval bo tudi, da bodo vajenci dobivali potrebno praktično znanje in se tako usposobili za samostojno delo.

Predsednk delavskega sveta v destilarni «Corrado» pa je povedal, da so pri njih v tem času dvignili storilnost dela, tako da znašajo danes lastni stroški petnast odstotkov manj, kar je omogočilo, da so znižali ceno alkoholnih pijač za 10 odst. To jim je uspelo tako, da so izboljšali delovno disciplino.

Podobno so povedali tudi ostali. Iz diskusije je bilo razvidno, da si delavski sveti prizadevajo, da bi dvignili strokovno delovno silo, ki je pri nas primanjkuje, dvignili proizvodnjo ter tako dosegli in presegli mesečne in letne gospodarske plane v Istrskem okrožju.

V. J.

Priprave za turistično sezono v bujskem okraju

V bujskem okraju dokončujejo zadnja dela pred pričetkom turistične sezone. Do julija bodo končali z deli pri gradnji mestnega hotela z restavracijo, ki bo odprt vse leto in bo imel 41 postelj. Gostinsko podjetje «Jadran» bo pa te dni odprlo pension v Gamboču v Savudriji.

Za razvoj turizma v bujskem okraju so začeli velika dela, za katera bodo porabili 11 in pol milijonov din. Največja dela bodo izvršena v Umagu, ki bo poleg Savudrije postal turistično središče okraja. Popolnoma bodo obnovili bivša hotela «Belvedere» in «Stella Maris». Število prostorov v hotelih bujskega okraja se bo letos povečalo na 250, medtem ko so lansko leto vsi hoteli skupaj imeli na razpolago manj kakor sto prostorov za turiste.

Gostovanje MKUD „Kajuh" iz Ljubljane

V nedeljo 20. t. m. ob 18. uri v zadružnem domu v Smarjah.

V ponedeljek 21. t. m. ob 20. uri v gledališču Tartini v Piranu.

V torek 22. t. m. ob 20. uri v Ljudskem gledališču v Kopru.

Na sporedu: Lope de Vega: «PREBRISANA NORICA», komedija v treh dejanjih (šestih slikah).

Titova štafeta

21. maja bo tudi iz Istrskega okrožja odšla štafeta, ki bo nosila pozdrave in čestitke našega prebivalstva maršalu Titu ob njegovem rojstnem dnevu. Odhod glavne štafete bo v Novem gradu, nato pa bo nadaljevala pot skozi Brtoniglo, Buje, Sečovlje, Sv. Lucijo, Portorož, Strunjan, Izolo v Koper. Glavni štafeti, s katero bodo tekli tudi pripadniki JA in konjenice, pa se bodo pridružile stranske štafete, ki bodo odšle v koprskem okraju iz Ospa, Ankarana, Dekanov, Sv. Antona, Topolovca, Marezig, Sv. Petra, Padne in Kort. Računajo, da bo glavna štafeta prišla v Koper okoli 20 ure, prav tako tudi nekatere druge štafete, ki se bodo šele v Kopru združile z glavno štafeto. Ob prihodu štafete bo v Kopru krajša svečanost, nato bo štafeta prenočila, zjutraj pa bo nadaljevala pot preko Rižane, kjer bodo nosilci iz Istrskega okrožja predali štafetno palico tovarišem iz sežarskega okraja.

Jutri ob 9. uri zjutraj pa bo iz Sv. Nikolaja odšla pomorska štafeta, ki bo prišla okoli 10. ure v Koper, nato nadaljevala pot v Izolo, kamor bo prišla ob 11. uri, v Piran pa ob 13.30. V pomorski štafeti sodelujejo predvsem ribiči, člani pomorsko-brodarskega društva iz Kopru, Izole in Pirana ter dijaki Pomorskega tehnikuma.

Posvetovanje predstavnikov kulturno prosvetnih društev

Pred kratkim so predstavniki 20 kulturno-prosvetnih društev imeli v Bujah sestanek, na katerem so obravnavali razna vprašanja in težave pri vsakdanjem delu v društvih. Po posvetovanju so sklenili, da bodo organizirali v prvih dneh septembra kulturne manifestacije v Bujah, Materadi, Umagu, Novi vasi in Marušičih. Zaključna prireditev pa bo v Kaštelu. Prireditve bodo trajale okoli 14 dni.

Planinsko društvo v Kopru

Kot že objavljeno, uraduje društvena blagajničarka tov. Cotarjeva vsak petek od 17. do 19. ure v prostorih Zveze društev za telesno vzgojo (UCEF) na Titovem trgu. Člani naj tam poravnajo članarino za leto 1951; kdor pa je še mlad, bo tam lahko dvignil tudi članso izkaznico.

Tov. Cotarjeva sprejema tudi prijave za planinski izlet na Golico. V pojasnilo povemo, da se do Gorice peljemo z avtobusom, od Gorice do Jesenic pa z vlakom. Golico imenujejo «jugoslovanski Rigi» zaradi obsežnega razgleda, ki mu ni primera. Slovi pa Golica tudi zaradi velikih prirodnih vrtov narcis. Spomladi so pobočja vsa bela od dišečega cvetja.

IZPRED SODIŠČA

Mlada ljubezen in hudi starši

Begunska taborišča, v katerih so nagneteni ljudje vseh narodnosti, žive svojevrstno življenje miniaturnih državic z vsemi vrlinami in slabostmi sodobne človeške družbe. Po vsakodnevnih sporih in prepirih, ki jih potem presoja in razpleta zavezniško sodišče, pa bi se dalo sklepati, da je za slabosti taboriščni teren vsekakor ugodnejši nego za plemenite nagibe. V glavnem pač zato, ker žive taborišči gostje v nevzdržnih socialnih priligah zaskrbljeni nad bodočnostjo in navelicani Ahasverskega tavanja. Tožniki prihajajo pred sodišče zagrenjeni, nespravljivi in mnogokrat nezadovoljni s salomonsko razsodbo priznanega zavezniškega razsodnika, ki mu je v glavnem na tem, da bi se temu ali onemu ne zgodila krivica. In kako naj bi tudi ravnal drugače, postavimo, v banalnih nesmiselnih in ničevih ženskih sporih, o katerih smo ob neki priliki slišali njegovo vse bolj pravilno mnenje: gorje hudiču, ki zajde med dve ženski!

Docela drugačen primer pa je moral zavezniški sodnik za določevanje narokov obravnavati včeraj, ko se je pojavil pred njim 23-letni begunec Živojin Cerovac, obdolžen, da je odvedel in onečastil mladoletno dekle ter grozil njenim staršem. Objasnili službujočega policijskega agenta in obtoženca samega pa sta pokazali, da so obdolžitve vsekakor prehude in bi morale sploh odpasti, da ni dekle po naključju mladoletno.

V begunskem taborišču pri Sv. Savi bivata namreč poleg mnogih drugih tudi nemška zakonca s petnajstletno hčerko Ano. Ta in Živojin sta se srečala prvič pred petimi meseci in se čisto preprosto zaljubila. Ko sta se prepričala, da drug brez drugega ne moreta shajati, se je Živojin ojunačil, stopil pred očeta in ga prosil za hčerkino roko. Toda stari ga je s pravcato nemško odločnostjo odgnal skozi vrata. «Weg», je dejal, «in da se mi nikdar več ne sestaneš z Ano». Ker po vsem tem ni kazalo, da bi se zaljubljenca lahko vzela sta Ana in Živojin 5. t.m. pobegnila iz taborišča in se nastanila v neki sobi. Na očetovo prijavo pa ju je policija iztaknila že naslednji dan, ju privedla zopet v taborišče in ker sta oba izjavila, da se nista spozabila, so Živojina izpustili z opozorilom, da se ne sme več približati dekletu.

Po nekaj dneh pa je Anina sestra povabila Živojina, naj se oglasi pri njih, ker se je Ana lotila gladovne stavke in grozi s samomorom. Cim se je mladenič znova pojavil pred Nemcem, se mu je obesilo dekle na roko in jasno pokazalo, da hoče z njim. Spričo tega se je stari nekoliko omečil in obljubil obema, da se bosta lahko vzela, čim pridejo v Ameriko, kamor se nameravajo izseliti. Ker pa se mlada dva s tem nista hotela sprijazniti in sta vztrajala na tem, da se poročita takoj, je Nemec podivjal in spodil oba, ne da bi dovolil hčeri vzeti karkoli s seboj.

Tako sta odšla Ana in Živojin drugič svojo pot z namenom, da stopita že čez nekaj dni na poročni urad in uredita, kar je potrebno za veljavnost zakona. Fant je odkrito priznal pred sodiščem, da se tokrat nista ozirala na svetništvo.

Po dolgotrajnem posvetovanju s poveljnikom zavezniške policije polkovnikom Mc Colmom je sodnik odločil, naj do danes dopoldne počaka Cerovac v zaporu, da se zaslišijo še druge priče.

Prstan mu prinesel smolo

Med izstopom iz kamiona se je 40-letni Stanislav Tončič iz Sv. M.M. Spodnje zataknil s svojim prstanom, ki ga je nosil na roki na nek kos železa, pri čemer se je močno ranil prst. Odpeljali so ga v bolnico, kjer so ga sprejeli na II. kirurški oddelek in bo ozdravel v kakih dvajsetih dneh.

Kaznovana prevara

Precej žejen in morda tudi lačen je moral biti predvčerajšnjim zvečer 54-letni trgovec Attilio Vogrig iz Ul. Conti 20, ko je po eni ponoči iskal odprte bare in jih ni mogel najti. Sele na Garibaldijevem trgu se je Vogrig veselo ustavil, kajti bar «Marsilli» je bil v notranjosti razsvetljen, vendar so bila vrata zaprta. V upanju, da se mu odpre, je zakasneli mož večkrat potrkal, vendar se mu želja ni izpolnila. Tedaj je našel prijetno domislico, vendar ni pomislil na posledice. Se enkrat je potrkal in obenem dostojanstveno zakričal: «Odprite! Policija!» Gospodar bara, 36-letni Giovanni Cataruzza stanujoč v Ul. Orlandini je povelje sicer izvršil, toda ko je opazil, da ga je mož prevaril, je takoj vzel v roko telefonsko slušalko in poklical policijo. Ti so prišli in vzeli v varstvo Vogriga, ki je presenečen nad Cataruzzijevo jezo prebledel in ga obsul z vsemi najlepšimi pridevki. Vsekakor mu to ni pomagalo, temveč mu bo še poslabšalo položaj in policija ga je spravila za zamrežena okna ter mu morda tudi velikodušno ponudila kozarec čiste vode.

Na nepravi strani skočil s kamiona

Tudi 45-letni težak Rodolfo Scrignari iz Rojana je moral iskati pomoč v splošni bolnici za rane in poplutbe na komolcu in levem kolku in bo okreval v 10 dneh, če bo šlo seveda brez komplikacij. Scrignani je v Ul. Machiavelli skočil s stoječega kamiona, toda imel je smolo, kajti prav tedaj je privozil drugi kamion, ki je moža pošteno obregnil s strani. Vsekakor bi bilo bolje, da bi Scrignani skočil s kamiona na desni strani, kar bo brez dvoma v bodoče storil. Vsaka šola nekaj stane, pravi pregovor.

Razstava NOB v Barkovljah

V Barkovljah bo v soboto 19. t. m. otvoritev razstave narodne osvoboditve. Razstava bo odprta v nedeljo in ponedeljek od 9. do 20. ure. Vabimo vse, da ne zamudijo prilike, da si zanimivo razstavo ogledajo.

PROSVETNO DRUŠTVO LONJER - KATINARA priredi v nedeljo 20 t. m. veseloigro v treh dejanjih «ZAKONCI STAVKAJO» J. Pohla, ki jo je prevedel F. Lasič. Režiser je član SNG Sancin Belizar. Predstava bo ob 16. uri na dvorišču pri Zupanu.

Vabimo k številni udeležbi!

Z GORIŠKEGA

Lep uspeh igralske družine z Vrha

V nedeljo je igralska družina z Vrha napravila prijetno presenečenje. V popoldanskih urah je namreč pred številnimi poslušalci lepo zaigrala veseloigro «Izgubljeni in zopet najdeni mož». Kolikšno zanimanje je vladalo med prebivalstvom za to prireditev dokazuje dejstvo, da so se je udeležili poleg domačinov in okoličanov tudi Severjanci, ki so se iz Brd potrudili na Kras.

Glede izvedbe moramo reči, da nam je veliko bolj ugajala kot pa takrat, ko so Vršani z isto igro nastopili v Pevmi. To pa ni samo naše mnenje, ampak mnenje vseh, ki so jih prvič in drugič videli. Prav gotovo pa je k uspehu pripomoglo tudi dejstvo, da je bila takrat

GEORGE BERNARD SHAW:

OBRT GOSPE WARREN

Jutri 19. t. m. bo v Avditoriju šesta premiera SNG v letošnji sezoni

V začetku novembra preteklega leta smo brali v vseh svetovnih časopisih, da je umrl štirindeveteset let star znani irski dramatik George Bernard Shaw. Človek, ki ga je po njegovih delih poznala vsa Evropa in ves ostali svet, je zaključil svoje življenje; večna pa so ostala njegova dela, ki prevedena v skoraj vse svetovne jezike, razkrivajo Anglijo in njeno družbo pred drugo svetovno vojno.

B. Shaw, ki se je rodil v Dublinu l. 1865, je bil po svoji politični usmerjenosti socialist reformistične Fabijeve smeri, kar je sam često povedal in izpričal tudi v svojih delih. Uveljavljati se je pričel najprej kot duhovit kritik slikarskih razstav, koncertov, in gledaliških predstav. Istočasno je postal znan politični agitator, publicist in govornik, ki se je odlikoval po svoji sugestivnosti. Preden se je posvetil pisanju dram je napisal že dva romana, v katerih je izpričal svojo veliko pisateljsko moč. Vedno bolj pa ga je mikalo pisanje za oder in tako je izšel l. 1892. njegov dramatski prvenec «Hiše gospoda Sartoriusa», ki ga je SNG v Trstu uprizorilo v sezoni 1945-46 pod naslovom «Kako zabogatiš».

Ko je Shaw pisal svoja prva dramska dela, med katere spada tudi «Obrt gospe Waren», katere premiera bo jutri v Avditoriju, je vladala v angleški družbi silna prosperiteta viktorijanstva, ki se je oslanjalo na britanski svetovni imperij. V družbi je vladalo najstrašnejše izkoriščanje socialno šibkejših plasti ljudstva. B. Shaw je kot dramatik v svojem logičnem, duhovitem in satiričnem dialogu razkrinkal to družbo, njeno lažno moralo, njene laži, krivice, zmote, izkoriščevalnost in samogoltnost. Njegovo glavno načelo je postal boj proti kapitalizmu. Zavedal se je, da bi bilo napak, če bi obsodil posamezne ljudi, ki ravnajo napak, ker ti ljudje so le produkt te krivično urejene družbe in so takorekoč celo njene žrtve. Sam pravi v uvodu k svojemu prvemu zvezku zbranih del, da ekvipa škodljive socialne družbene organizacije ne leži samo na ljudeh, ki se dejansko ukvarjajo s takimi posli kot gospa Warrenova ali Sartorius, temveč v meščanski družbi, katere javno mnenje in ravnanje, je dopustilo in ščitilo te ljudi in njihovo početje».

«Obrt gospe Warren» je prav tako kot prvenec «Hiše gospoda Sartoriusa» boj proti kritični družbeni ureditvi. Shaw je napisal, da je »dramatična moč njegovih del dovolj velika, da bodo gledalci spoznali nerazveseljiva dejstva.. Značaj in vse ravnanje gospe Warrenove je izvajal Shaw (po njegovi lastni trditvi) iz besed gospe Warrenove same: «Edini način, da ženska lahko spodobno skrbi zase, je ta, da je ljubezniva z moškim, ki si lahko privošči, da je ljubezniv z njo». Kako je gledal Shaw na tedanjo družbo jasno pričajo tudi njegove besede k uvodu k «Obrti gospe Warren»: «Je več vprašanj, v katerih sem, kot večina socialistov, velik individualist. Mislim, da bi se morala vsaka družba, ki želi sloneti na visokem karakterno moralnem nivoju, organizirati na tak način, da bi mogli vsi moški in vse ženske priti do blagostanja s svojo pridnostjo, ne da bi jim bilo treba prodajati svoja nagnjenja in prepričanja. Danes ne obsojamo samo žensk, ki si s svojim spolom, zakonito-ali nezakonito, služijo kruh, temveč imamo cele sloje moških, ki se prostituirajo: n. pr. dramatike in žurnaliste (h katerim spadam jaz sam), da ne omenjam cele legije advokatov, zdravnikov in javnih politikov, ki dnevno uporabljajo svoje najvišje sposobnosti zato, da o raznih svojih dognanjih lažejo. In bogati moški brez prepričanja so nevarnejši za moderno družbo, kot revne ženske brez vrhen». Shaw trdi o sebi, da je praktičen dramatik, ki je vedno gledal in opazoval dogajanja na odru. Nikoli ni napisal ničesar, kar bi lahko postalo v interpretaciji igralca neraumljivo ali dvoumno.

«Obrt gospe Warren» je B. Shaw napisal za «Indipendent Theatre» za katerega je takrat pisal. Sam imenuje to komedijo «socialno delo z ogromno silo, ki je pomenilo za to gledališče (Indipendent Theatre) vse kar si je moglo želeti in celo več kot si je moglo želeti. Toda kot večina svetovnih dramatikov tudi B. Shaw ni računal na cenzuro. «Kraljevi prebiralec komadov me je tako nasilno oropal, užalil in pritisnil k ruski car, jaz pa njegov najnižji podanik», piše B. Shaw. V čem je bilo to ponižanje nam tudi pove pisatelj sam: «Zahteval je, da mu plačam dve gvineji za vsak komad, ki ga mora prebrati in ki je po obsegu daljši kot eno samo dejanje». Ta cenzor mu je po pregledu komedije sporočil, da po njegovem mnenju ni v delu nič posebno nemoralnega ali sicer za oder neprimernega in da zaradi tega lord Chamberlain dovoljuje uprizoritev. Kljub temu pismu, pa si je pridržal pravico, da ga kot zasebni meščan obdolži žalitve javne morale. L. 1893. je prišel na to cenzorsko mesto drugi človek, ki je odločil, da se sme «Obrt gospe Warren» uprizoriti brez posebnega dovoljenja samo v izvengledališkem poslopju, kamor ne morejo seči represalije lorda Chamberlaina. Gledati pa jo smejo samo povabljeni gostje, ki ne smejo plačati vstopnine. «Indipendent Theatre» seveda ni mogel uprizoriti dela pod takimi pogoji. Prositi za dovoljenje za uprizoritev pa bi bilo nesmiselno, ker bi bila prošnja gotovo odbita in gledališče bi moralo plačati še 50 funtov globe. In medtem je bilo v gledališču že vse pripravljeno za premiero, ki jo je cenzura onemogočila.

Vse to nam jasno kaže, kako je B. Shaw s svojim delom zadel korumpirano vladno kasto v živo. V «Obrti gospe Warren» je namreč razkrinkal to družbo v kateri je revni ženski dana samo pot prostitucije. Družba je kriva obrti gospe Warrenova, ker je ustvarila nujne pogoje za razvoj in procvit te obrti. Gospe Warrenovi nasproti pa stoji močan, notranje svoboden, intelektualen lik njene hčerke Vivie, ki je nasprotnica lažne morale in pokvarjene lene družbe ter glasnica evangelija dela. Okoli teh dveh osrednjih likov, ki sta v konfliktu že od vsega početka se vrti vse dejanje. Ob strani gospe Warrenove stoji njen družabnik, korumpirani, izžeti baron Crofts, ki se spozabi celo tako daleč, da zasnubi mlado Vivie. Njegova morala je koristolovstvo, priti do čimvečjega zaslužka na kakršen koli način. Značilne zanj in za analizo družbe so njegove besede: «Ali naj se mogoče branim zaslužiti pet in trideset odstotkov, ko vsi drugi, kot pametni ljudje spravijo v žep, kolikor le morejo? Bil bi norec! Če hočete pri izbiri svojega znanstva gledati na moralne principe, storite bolje, da zapustite Anglijo, razen če se želite od vse dostojne družbe odtrgati». Poleg teh ljudi nastopa še pastor Samuel Gardner, človek z ogrjevito in nemoralno mladostjo, ki je postal protestantski pastor in hoče sedaj prikriti svoje mladostne grehe, ter živeti zgledno in pošteno. Njegov poklic je ustvaril iz njega na zunaj pretiranega moralista, ki pa se v bistvu ni spremenil. Njegov sin Frank, ki dvori Vivie, nima nobenega življenjskega cilja. Je nepremišljen in bi rad živel udobno na račun drugih. Praed, prijatelj gospe Warrenove je umetnik, dobro vzgojen človek, ki marsičesa v tej družbi, v kateri se že toliko let kreta, ni spoznal in ne dovmel. Svet slika mnogo lepše in idealnejše kot je v resnici in gleda nanj z očmi romantika.

Vsa ta raznolika in neenotna družba pa nam jasno pričara pred oči razmere v Angliji konec preteklega in v začetku sedanjega stoletja. Problem gospe Warrenove je še danes marsikje po svetu pereč problem, za katerega rešitev je bilo narejeno še mnogo premalo, in ki prav gotovo ne dela časti kulturi 20. stoletja. V tem pogledu je to delo danes prav tako aktualno kot je bilo takrat, ko je bilo napisano.

L. S.

Kaj v Ameriki največkrat izvajajo? Statistični podatki (sicer nekoliko zastareli, ker se nanašajo na sezono 1948-49) o 27 velikih ameriških orkestrih navajajo sledeča števila izvedb posameznih avtorjev: Beethoven 280, Mozart 184, Brahms 180, Cajkovski 165, Wagner 142, R. Strauss 122, J. S. Bach 120, Ravel 73, Haydn 70, Schumann 64, Debussy 62, Mendelssohn 62, Prokofjev 62, Bartok 56, Stravinski 53, Sibelius 48, Hindemith 35, Rahmaninov 35, Soštakovič 35 itd.

IZ SONČNIH BRKINOV

Pregarje, središče in največja vas v Brkinih, ki so jo Nemci l. 1944 skoraj vso požgali, je že vsa obnovljena. Domačini, ki so znani zidarji, so zgradili lep zadružni dom. Kmečka zadruga, ki je bila ustanovljena pred dobrimi tremi leti pa ima nov hlev. — Letos bo tudi Pregarje, kakor ostale brkinske vasi dobilo električno razsvetljavo, česar se vsi prebivalci iz srca prav res veselijo

KAKO

V ISTRSKEM OKROŽJU JE PROBLEM ŠOLSTVA REŠEN TAKO, DA JE V SKLADU Z INTERESI VSEH TREH NARODNOSTI

se pravilno rešuje problem šolstva

Na področjih, kjer živi več narodnosti, je merilo enakopravnosti med njimi tudi to, kakšna je šolska politika. Na Tržaškem ozemlju živimo Slovenci, Hrvati in Italijani. Toda za istrsko okrožje lahko rečemo, da je šolska politika v skladu z interesi vseh treh narodnosti. Ne moremo pa reči tega za angloameriško področje Tržaškega ozemlja. Pri tem mislimo na položaj slovenskega šolstva v Trstu in coni A.

Velik del ozemlja Istrskega okrožja naseljujejo Slovenci in Hrvati, le v obalnih mestih in v nekaterih mestih v notranjosti so močno naseljeni Italijani. Slovanski prebivalci ozemlja, kjer je danes Istrsko okrožje, so bili vseskozi nacionalno in kulturno zatirani. Za časa stare Avstrije so imeli v rokah skoraj vse pozicije Italijani, ki so dušili vsak napredek slovanskega prebivalstva. Za časa fašistične Italije je zatiranje slovenskega življa doseglo višek. Fašisti so se trudili, da bi izbrisali vsako sled slovanstva na tem ozemlju. Otroci slovenskih in hrvaških staršev so morali hoditi v italijanske šole, ki so jim bile tuje, saj so jih v teh šolah vzgajali v Italijane, hoteli so jih potujčiti. Fašisti tudi niso polagali važnosti temu, da bi se otroci kulturno dvigali. Pogosti so bili primeri, da so slovenske otroke v italijanskih šolah poučevali nekvalificirani učitelji, ki so se odlikovali le v tem, da so bili fanatični pristaši fašizma.

Po dolgih desetletjih so se v Istrskem okrožju prvič pojavile slovenske šole za časa osvobodilne vojne. Na ozemlju, kjer so bili partizani, so organizirali zasilne slovenske šole, ki jih sicer niso vodili strokovnjaki, marveč ljudje, ki so imeli dobro voljo in nekaj znanja. Tu je bil dosežen prvi napredek. Mnogi otroci so se naučili čitanja in pisanja v materinem jeziku; obenem pa so jih tudi vzgajali v poštene Slovence.

Po osvoboditvi je ljudska oblast v Istrskem okrožju vložila veliko truda, da bi omogočila vsakemu otroku obiskovanje šole v materinem jeziku in da bi čimprej odpravila ostanke dolgoletnega fašističnega zatiranja. Delo je potekalo pod težkimi pogoji: slabi šolski prostori, nizka kulturna stopnja prebivalstva itd. Začeli so graditi nove šole, ustanavljati gimnazije, dijaške domove. V času od osvoboditve do danes so zrasle številne nove šolske zgradbe: v koprskem okraju v Marezigah, v Smarjah, v Izoli in Kopru; v bujskem okraju pa v Kaštelu, v Momjanu, v Gamboču, v Mužiniji, Morinah, Vardici, Svetem Ivanu in velika gimnazija v Bujah. V kratkem bosta dokončani šoli v Kučibregu in Vanganelu.

Istočasno se je razvijalo slovensko, hrvatsko in italijansko šolstvo. Ljudska oblast je skrbela, da so imele vse šole enake pravice

V koprskem okraju je bilo ustanovljenih 34 slovenskih osnovnih šol, 4 slovenske osemletke, sedem slovenskih srednjih šol, ena šola za slovenske učence v gospodarstvu, glasbena šola za Slovence in Italijane ter štirinajst slovenskih otroških vrtcev in štiri slovenski dijaški domovi.

V Bujskem okraju je bilo ustanovljenih 36 hrvatskih osnovnih šol, 2 osemletki, ena gimnazija, ena šola za učence v gospodarstvu, nadalje pet otroških vrtcev in en dijaški dom.

Italijanske šole so po vsem okrožju, v bujskem in koprskem okraju. Ljudska oblast ni zaprla niti ene italijanske šole, čeprav italijanski šovinisti v Trstu in Italiji neprehno kričijo o preganjanju Italijanov v coni B in o zatiranju italijanskega šolstva. Nasprotno ljudska oblast je celo odprla nove šole, ki jih za časa Italije ni bilo, to je realno gimnazijo v Piranu in učiteljišče v Kopru. Tako je danes v Istrskem okrožju 27 italijanskih osnovnih šol, osem osemletk, devet srednjih šol, tri šole za učence v gospodarstvu, devet otroških vrtcev in dva dijaška domova.

V Istrskem okrožju je danes skupno 8.196 dijakov in učencev, od tega je 2.945 Slovencev, 1.571 Hrvatov in 3.680 Italijanov. Od tega števila obiskuje srednje šole 607 Slovencev, 151 Hrvatov, in 701 Italijanov.

Iz teh podatkov vidimo, da v Istrskem okrožju tudi na področju šolstva ni nobena narodnost zapostavljena. Kvečjemu bi lahko trdili, da so učni prostori, kjer vzgajajo mlade Italijane, celo v boljšem stanju kot prostori, kjer se uče Slovenci in Hrvati. To je zaradi tega, ker so italijanske šole ostale v istih prostorih kot za časa Italije, ko slovenskih in hrvatskih šol sploh ni bilo. Omenimo naj še to, da so v vasi Baredi odprli šolo za osem italijanskih otrok, medtem, ko za slovenske in hrvatske otroke za tako število otrok tega še niso napravili, temveč hodijo otroci iz zaselkov, pa čeprav jih je več kot osem v enem zaselku, v šole, ki so po dva in več kilometrov daleč. Seveda bodo te težave sčasoma odpadle, vendar smo to omenili za tiste šoviniste iz Trsta, ki imajo na ustih domnevno preganjanje Italijanov v coni B, pri tem pa «pozabljajo», kako oni rešujejo problem slovenskega šolstva v Trstu in tistih predelih Italije, kjer so strnjeno naseljeni Slovenci.

Vsem tistim, ki govoričijo o zapostavljanju italijanskega šolstva v coni B svetujemo, da si ogledajo v Ulici Lazzaretto Vecchio v Trstu zgradbo, kjer obiskuje skoraj 600 učencev 3 slovenske srednje šole. Tu so učilnice in šolske uprave: vse pa je strpano v nehigienske prostore, tako da zgradba sploh ne odgovarja imenu šola. Tu bi zares lahko ugotovili, da je sramota za oblast, ki to dopušča. O tem bi lahko oni sami polnili stolpce v svojih časopisih, če bi bili pošteni. Vemo, da tega ti šovinisti ne bodo nikdar storili, ker dobro poznajo stanje slovenskega šolstva v coni A in jih še to bode v oči. Najraje bi imeli, da slovenskih šol in Slovencev sploh ne bi bilo.

Poglejmo proračun tržaške občine. Tu bomo našli mersikaj zanimivega glede šolstva. Za šolstvo in ostale kulturne potrebe je v proračunu postavka 463 milijonov lir. Potem je še ena postavka, ki pravi «za novo ustanovljene šole» 22 milijonov lir. Kje je pa za slovenske šole? Pisano ni nikjer, vendar pod «novo ustanovljene šole» mislijo slovenske šole. Videti je, da jim je ta naziv za slovenske šole simpatičnejši in se izogibajo njenega pravega imena.

Torej 22 milijonov je določenih za slovenske šole v tržaški občini; za srednje šole, ki imajo okrog 1700 dijakov in osnovne šole, katere obiskuje približno 1.920 učencev. Velik del te vsote gre za osebne izdatke. Menda ni treba posebnega računanja za ugotovitev, da ta vsota nikakor ne odgovarja in da so izdatki za slovenske šole sorazmerno zelo majhni, kljub temu, da so italijanske šole mnogo bolj opremljene in bi torej slovenske šole potrebovale večjo podporo od italijanskih.

Ljudska oblast v Istrskem okrožju pa ne pozna razlike v tem, ali je dijak Italijan ali Slovenec. Pri šolstvu ne skopari z denarjem in samo štipendije, ki jih dobiva 700 dijakov italijanskih in slovenskih srednjih šol od skupnih 1700 dijakov, znašajo letno nad 5 in pol milijona dinarjev. Italijanski dijaki za časa fašizma sploh zdaleč niso imeli takšnih ugodnosti, kot zdaj pod ljudsko oblastjo. Isto podporo imajo učitelji in profesorji vseh šol, ne glede na narodnost in na kakšni šoli poučujejo. Italijanski dijaki in učenci imajo celo to prednost, da je število učencev, ki pridejo na enega profesorja ali učitelja manjše, kot na hrvatskih in slovenskih šolah. Na primer na vsakega slovenskega profesorja pride 11 dijakov, za vsakega hrvatskega profesorja 19 dijakov, italijanski profesorji pa poučujejo povprečno le devet dijakov.

Učitelji in profesorji vseh šol imajo možnost, da se posvetijo svojemu delu. Zagotovljeno imajo materialno osnovo in sigurnost. Vsi so stalno nameščeni, razen nastavnikov šol za učence v gospodarstvu, ki so honorarni. Italijanskim učiteljem se ni treba bati, da je zanje pripravljena «rezerva», ki čaka, da jih bo zamenjala, kakor se to dogaja s slovenskimi učitelji v coni A.

No, pa si oglejmo, kako je s to «rezervo» v coni A. V Trstu je nad 400 italijanskih učiteljev, ki so bili za časa fašistične Italije nastavljeni na italijanskih šolah v slovenskih krajih, kjer je danes slovenski pouk. Ti učitelji dobivajo redno mesečno plačo, ne glede na to, če poučujejo ali ne, če so zaposleni ali če niso. Oni so še vedno nastavljeni na tistih šolah, kjer zdaj poučujejo slovenski učitelji. Ni težko uganiti, zakaj šolske oblasti v Trstu še danes plačujejo to «rezervo». Pričakujejo pač, da bo Trst dobila Italija in bodo lahko tedaj neovirano odrejali, kje bodo slovenske šole, kaj se bo smelo poučevati in koliko bo smelo biti pouka v slovenščini. Te učitelje bi skušali postaviti na njihova prejšnja mesta in zato jih imajo danes v «rezervi».

V coni A Tržaškega ozemlja so slovenski učitelji ekonomsko na slabšem, kot njihovi italijanski kolegi. Razen ene učiteljice, ki je nastavljena na italijanski šoli, poučuje pa na slovenski šoli, je vseh 117 slovenskih profesorjev in 130 slovenskih učiteljev nenastavljenih. Vsako leto morajo znova vlagati prošnjo, da smejo še naprej poučevati.

To je šolska politika italijanskih šovinistov v Trstu, ki vodijo tudi slovensko šolstvo. Pri tem pa kričijo o preganjanju Italijanov v coni B, o potujčevanju itd. Zdaj je tudi jasno, zakaj so tako glasni. Prevpili bi radi odmev svojega raznarodovalnega dela in zapostavljanja slovenskih šol, zato jim je potrebno tako imenovano preganjanje italijanstva v coni B.

Tržaške Slovence čakajo še hude borbe, preden si bodo priborili najosnovnejše pravice, med temi tudi pravico enakopravnosti v šolstvu. Da je ta problem rešljiv, dokazuje šolska politika v Istrskem okrožju.

Seveda pa so v šolstvu Istrskega okrožja še težave. Vsi šolski prostori niso zadovoljivi, precej pomanjkljivosti je v slovenskih šolah v krprskem okraju. Po nekaterih šolah v Istrskem okrožju primanjkuje primernih šolskih prostorov, učil in telovadnic. Težave so tudi še s kadri. Pa tudi učni uspehi, zlasti v nekaterih italijanskih šolah, niso zadovoljivi.

Šolstvo v Istrskem okrožju je v zadnjih letih mnogo napredovalo. Tu šolstvo ne more služiti raznarodovalni politiki, kot služi še danes v Trstu. V Istrskem okrožju je javno življenje na enakopravnosti in bratstvu vseh treh tukaj živečih narodov. Ta politika ljudske oblasti je porok za nadaljnji kulturni dvig Slovencev, Hrvatov in Italijanov v Istrskem okrožju.

T. B.

INDIJANSKI UMETNIKI V IZDELOVANJU PREPROG

Ženske indijanskega rodu Navajo, ki šteje danes še okrog 60 tisoč pripadnikov, odklanjajo pri tkanju vsak poskus modernizacije

Indijanci rodu Navajo, ki prebivajo v jugovzhodnih pokrajinah Združenih držav, slovijo po svojih preprogah. V tej umetnosti so kljub preprostim sredstvom dosegli zavidanja vredno višino.

Indijanci Navajo, ki nazivajo same sebe «Dineh», čemur bi po naše rekli «ljudstvo», so se naselili na neplodnem ozemlju, kjer sedaj prebivajo, pred približno 600 leti, to je še mnogo prej, kot so Spanci med koncem 16. in začetkom 17. stoletja uvozili v Ameriko ovce, konje in govejo živino.

Navaji so pridelovali le malo pridelkov. Ukvarjali so se z lovom, nabirali korenine in semena. Obleke so si izdelovali iz živalskih kož. Pristevali so jih med najbojevitejša indijanska plemena.

Statve so po vsej verjetnosti naredili po vzorcu statev indijanskega rodu Pueblo, katerega so večkrat napadali vse do leta 1846, ko je njihovo ozemlje postalo sestavni del Združenih držav. Indijanci Pueblo so bili znani mojstri v izdelovanju lepih tkanin iz surovega bombaža, ki je na jugovzhodu bohotno uspeval, dokler niso na to ozemlje uvozili goveje živine. Od Spancev, proti katerim so se dolgo borili, se Navaji niso naučili samo tkati volne ampak tudi ovčereje. Tako so Navaji postali izvežbani tkalci odej in preprog in si pridobili v tej panogi velik sloves, katerega so ohranili do današnjih dni.

Navaji sami pa so izvor svoje umetnosti povezali z legendo, po kateri se je neka žena njihovega rodu naučila tkalske umetnosti od najstarejšega tkalskega mojstra vsega sveta, to je od pajka. Pozneje je ta žena zaslovela kot «pajkova žena». V počastitev njenega spomina in njenega učitelja so imele vse navajske odeje dolgo časa v sredini luknjo, ki je spominjala na luknjo pajčevine. Proti koncu 19. stoletja so to značilnost skoraj popolnoma opustili. Samo nekateri «starejših» so še vedno delali v odeje te znamenite luknje, ki so bile včasih tako majhne in spretno narejene, da si jih čestokrat opazil samo, če si ogledoval odejo proti luči. Čestokrat luknja ni bila v sredini, ampak skrita v kakem rombu ali v kakem drugem vzorcu risbe.

Navajev je danes še kakih 60.000. Živijo v plemenih v severovzhodni Arizoni, v severovzhodni Novi Mehiki in v jugovzhodnem Utahu.

Vsako pomladi naredijo Navaji majhne ograde, v katere zapro kak tucat ovc, katerim pozneje žene odstrižejo volno.

Po striženju razdele volno v tri skupine. Kratko volno spravijo v vreče in jo prodajo, ker ni primerna za tkanje. Odpadke porabijo za izdelovanje konjskih odej, ki so tudi prava značilnost Navajev. Lepo dolgo volno pa uporabljajo za tkanje. Razprostrejo jo po položnih kamenih in jo nato operejo z vročo vodo, v kateri so namakali jukine korenine. Manj značilno a mnogo uspešneje je pranje v kadeh. Nedavno so mnogi trgovci, ki se ukvarjajo s prodajo preprog, uvedli pranje volne s tehničnimi pripomočki, ki odstranjujejo vso maščobo in jamčijo za dobro vsrkanje barv.

Barvila, ki jih uporabljajo Navaji za barvanje volne, so doživela v teku let veliko spremembo. Važni so vsi činitelji, ki prihajajo v poštev pri tkanju: gostota, tolčenje in izbira vzorcev. Zgodovino navajskih preprog najbolj ponazarja razvoj barvil in barvanja.

Skoraj vse navajske ovce so bele. Na vsakih dvanajst je običajno samo ena železno-siva ali rdečkasto-rjava. Ti barvi sta poleg sive, ki jo dobijo s tem, da beli volni primešajo črno, osnovne barve, ki jih uporabljajo tkalke. Stare navajske preproge so imele samo te štiri barve — belo, črno, rjavo in sivo. Prvo barvilo so uporabljali, da bi železno-sivo spremenili v temno modro. Potrebno barvo so dobili iz rumene okre in iz listov, vej in gumija grmičevja, ki je raslo na njihovem ozemlju. Prve preproge so imele zelo preproste vzorce ali pa so bile tkane v progah. Poznavalci še danes iščejo te tkanine, ki imajo prvotne barve in vzorce.

Indijanci Navajo so zelo občudovali živobarvne uniforme španskih vojakov, zlasti škrlatno-rdečo, ki je bila značilna za pehoto. Nekoč se jim je posrečilo, da so dobili neko količino španskega blaga. Vlakna teh tkanin so uporabili za prejo za preproge. Tako so nastale prve tako imenovane odeje «bayetas», ki so morda najredkeje izmed vseh starih navajskih tkanin. Sestavljajo jih ozke škrlatnordeče proge, ki se izmenjavajo s širšimi progami v naravnih barvah.

Druge «bayetas» so nastale, ko so začeli uporabljati prejo, katero so dobili iz tako imenovanih «baize», dlakaste angleške tkanine. Medtem so tudi vzorci postali modernejši in geometrični. Tako prvo kot drugo vrsto «bayetas» je danes težko dobiti, in samo zelo dober poznavalec bo lahko ugotovil ali so pristne, kajti za presojo ne zadošča samo osnutek in barva ampak tudi visoko razvit tip pravega poznavalca.

Kot smo že omenili, so bile Indijancem Navajo pestre barve zelo pri srcu. Zato so postali pravcati mojstri v pridobivanju rumene, temnordeče in modre rastlinske barve. Pozneje so svojo modro barvo zamenjali z indigom, ki so ga dobili iz Mehike, medtem ko so vse ostale ohranili, dokler niso okoli leta 1880 začeli uvažati in prodajati anilinskih barv. Od tedaj dalje pa vse do leta 1900 so izdelali nekatere najlepše pa tudi nekatere najslabše navajske preproge.

Trgovci pa so sčasoma prepričali navajske tkalke, da so se spet oklenile starega in dolgotrajnega postopka za barvanje volne. Vendar pa so indigo modro in anilinsko škrlatno-rdeco uporabljale še nadalje. Ti barvi nista priljubljeni samo indijanskim tkalkam, ampak tudi turistom in običajnim odjemalcem preprog.

V današnjih navajskih odejah bomo našli štiri naravne barve volne, katerim je dodana temno-modra in rdeča. Zeleno, zlasti tisto, ki nekoliko ragiba na rumeno, dobivajo iz domače rumene barve in iz indiga. Te barve ne uporabljajo mnogo, čeprav je zelo lepa.

Ogrinjala za poglavarje plemena imajo značilne proge, v sredini pa risbo, ki ima obliko romba. Dele romba bomo opazili tudi v kotek in sredini vsake stranice. Če naj služi ogrinjalo poglavarju za plašč, bo imelo v sredini in vsakem vogalu tri paralelograme. Če so ta ogrinjala preganjena, se morajo vzorci sredine in vogalov stikati.

Risbe navajskih tkanin sestavljajo običajno kvadrati, rombi in paralelogrami. Navadni romb je «velika zvezda» simbol jutranjice. Prelomljene črte pomenijo strelo, trikotniki pa oblake. Razporedba posameznih delov risbe in izbira barv je prepuščena okusu tkalke.

Navajska žena, ki mora s svojo tkalsko spretnostjo vzdrževati vso družino, še vedno odklanja vsak poskus modernizacije, in se drži starega načina tkanja, ki je eden najstarejših in najprimitivnejših, katerega še uporabljajo v modernem rokodelstvu. Morda imajo preproge in odeje, ki jih na starih statvah tkejo njene spretne roke prav zaradi tega tisti čar, ki odlikuje najstarejše in najbolj cenjene tkanine.

Navajka pri statvah.

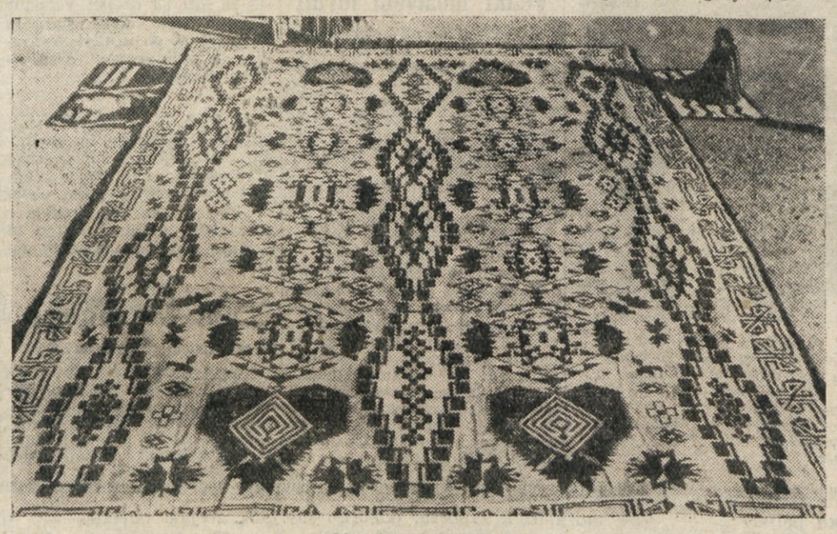

Navajska preproga.

Svet vlade LR Slovenije za prosveto in kulturo

Prezidij Ljudske skupščine LRS je izdal ukaz o določitvi članov Sveta vlade LRS za prosveto in kulturo, ki so po svoji funkciji vodilni uslužbenci posebej navajanih zavodov iz pristojnosti Sveta za prosveto in kulturo, 15 po številu, in sicer:

Rektor univerze, rektor tehnične visoke šole, rektor medicinske visoke šole, dekan samostojne Agronomske in gozdarske fakultete, rektor Akademije za glasbo, rektor Akademije za upodabljajoče umetnosti, rektor Akademije za igralsko umetnost, predsednik Muzejskega sveta, upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice, upravnik Slovenske filharmonije, direktor Narodne galerije, upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru, direktor Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, direktor Opere Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, direktor Višje pedagoške šole v Ljubljani, direktor Srednje tehnične šole v Ljubljani, direktor podjetja «Radio Slovenija Ljubljana,», direktor podjetja «Triglav film».

Nadalje pošljejo v Svet vlade za prosveto in kulturo svoje predstavnike: Slovenska akademija znanosti in umetnosti 5, Zveza društva inženirjev in tehnikov LRS 3, Sindikat profesorjev in učiteljev 5 in Ljudska prosveta 5 predstavnikov.

Po enega predstavnika pošljejo še naslednje organizacije:

Društvo univerzitetnih profesorjev in znanstvenih delavcev, Slovensko zdravniško društvo, Društvo ekonomistov Slovenije, Društvo pravnikov LR Slovenije, Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Društvo geografov, Slavistično društvo, Pedagoško društvo LR Slovenije, Društvo matematikov in fizikov LR Slovenije, Prirodoslovno društvo, Društvo slovenskih književnikov, Društvo slovenskih skladateljev, Društvo glasbenih umetnikov Slovenije, Društvo upodabljajočih umetnikov, Umetnostno zgodovinsko društvo, Društvo slovenskih dramskih umetnikov, Društvo slovenskih filmskih delavcev, Društvo Slovenska matica, Ljudska mladina Slovenije, Svet pionirjev LR Slovenije, Fizkulturna zveza Slovenije in Obrtna zbornica LR Slovenije.

RAZVOJ GOSPODARSTVA ISTRE OD 1945 DO 1950

Blagovni in potniški promet reškega pristanišča je presegel promet za časa Italije in Avstrije

IV.

Usoda Reke ni bila nič boljša. Pod Italijo je izgubila vse svoje zaledje in padala iz ene krize v drugo. Kljub raznim privilegijem ni mogla pritegniti tujega tranzita in ni dosegla številk izpred prve svetovne vojne niti v prometu niti v trgovini niti v industriji.

Glavno pažnjo so po osvoboditvi Reke posvetili obnovi pristanišča. Tam so bili do temeljev razrušeni vsi pristaniški objekti, obala, valobrani, mostovi, dvigala, skladišča, železniške naprave, vodovod in električne napeljave. Čez 8.000 kv. m operativne obale, pri kateri je lahko pristalo 70 parnikov, je bilo tako porušeno, da v avgustu 1945 ni mogla pristati niti ena jadrnica. Tisti, ki so videli vojna razrušenja v drugih deželah, pravijo, da je bila Reka ena izmed najbolj razrušenih trgovskih pristanišč v Evropi. Ladjedelnica je bila samo kup ruševin, prav tako čistilnica zemeljskih olj in večina drugih tvornic.

Sedaj je reška luka skoro popolnoma obnovljena. Ladjedelnica je že zgradila prvo serijo štirih prekooceanskih motornih ladij. Rafinerija proizvaja več kot pred vojno. Vse stare in vrsta novih tvornic so v polnem pogonu.

Reški primer najbolje dokazuje nesmiselnost rimskega sporazuma, s katerim je Italija 27. 1. 1924 prisilila tedanjo beograjsko vlado, da se je odpovedala suverenosti nad Reko. Danes ima Reka skupaj s Sušakom sto tisoč prebivalcev in promet je že daleč presegel številke ne samo iz italijanskega, temveč tudi iz avstrijskega obdobja.

Leta 1950 je blagovni promet reškega pristanišča znašal 2 milijona 382.687 ton proti 2 milijonoma 96.942, ki jih je Reka 1913. leta, ki pomeni v njeni zgodovini višek prometa, in proti 953.000 ton iz 1939. leta, ki predstavljajo rekordno število iz italijanskega obdobja. Skozi Reko je lani potovalo 1,453.543 potnikov, prejšnji rekord iz 1939. leta pa je bil 318 tisoč 560 potnikov.

Danes je Reka ena izmed največjih luk za izvoz lesa v Sredozemlju in se šteje med največja pristanišča za promet z lesom na svetu.

To kar velja za Pulo in Reko se nanaša v glavnem tudi na ostala industrijska mesta, kjer so morali povsod pričeti znova. Sedaj je v Istri preko 30 tovarn zveznega in republiškega značaja in 50 manjših tovarn in delavnic lokalnega in zadružnega sektorja. Po osvoboditvi je postala istrska industrija splošno ljudsko premoženje in služi samo za potrebe dežele in za dvig ljudskega blagostanja. Kljub temu, da je bila hudo razdejana, oropana in razbita, je bila že do začetka 1947. leta v glavnem obnovljena.

Osvobojeno istrsko ozemlje je bilo l. 1947 priključeno k Ljudski republiki Hrvatski, tako da je 1. decembra hrvatski sabor izglasoval zakon o petletnem načrtu za Istro in Reko kot dopolnilo petletnega načrta Ljudske republike Hrvatske v okviru državnega gospodarskega načrta FLRJ, ki je razvoj istrskega gospodarstva postavil na nove temelje.

Od osvoboditve do konca leta 1949. so v Istri investirali preko 6 milijard dinarjev, od tega 1.339 milijonov za obnovo. Posebno važna za industrializacijo Istre bo hidrocentrala, ki jo sedaj grade v gorskem okraju nedaleč od Vinodola. V tej elektrarni bodo letos vzidali prvi agregat s kapaciteto 185 milijonov kw ur.

Nova železniška proga Lupoglav-Stalije bo omogočila lažji prevoz premoga iz raškega rudnika. Nova proga, ki se bo skozi predor pod Učko vila iz Raše do istrske proge, bo znatno izboljšala vezi med Reko in ostalimi kraji Istre.

Pet let, še tako intenzivnega dela ni dovolj, da bi se popravilo vse ono zlo, ki ga je nova Jugoslavija našla v Istri, kot dediščino 20. let fašizma. Za temeljito preobrazbo, ki je v Istri nujno potrebna, je treba mnogo več časa.

Se vedno je Istra revna dežela z nerazvitim kmetijstvom in premalo razvito industrijo. Toda gotovo je, da ne bo dolgo ostala taka. V socialistični Jugoslaviji, kjer italijanska narodna manjšina uživa popolno enakopravnost in ima iste pravice kot slovanska večina, so ustvarjeni vsi pogoji za polni, ne samo gospodarski, temveč tudi kulturni razvoj Istre.

B. K.

ZADNJA POROČILA

PRIMORSKI DNEVNIK

18. MAJA 1951

VREME Včeraj ob 19. uri je bil zračni pritisk 759.3, toplota 15.6 (najvišja med dnevom 18.7, najnižja 11.1), vlaga 82 odst., veter 10 km, nebo 6 desetin pokrito, morje skoraj mirno, vidljivost 20 km, toplota morja 15.0. Za danes predvideva vremenska napoved še vedno nekaj pooblačitev.

RADIO Današnji najvažnejši programi: **Jug. cona Trsta:** 13.45 Josef Haydn: Kvartet op. 72; 14.00 Slovenske narodne in umetne pesmi poje moški zbor. **Slovenija:** 18.00 Kmečki trio; 21.20 Komorna ura nemških romantikov. **Trst II.:** 22.00 Cajkovski, Simfonija št. 2; 22.26 Veseli ritmi. **Trst I.:** 19.25 Lahka glasba; 21.10 Prenos iz turinskega konservatorija «G. Verdi».

Kitajska ofenziva v polnem razmahu

Sile OZN so se umaknile na zahodnem in srednjem bojišču

KOREJSKO BOJIŠČE, 17. — Drugi del kitajske pomladanske ofenzive, katerega začetek smo opazili včeraj, je danes že v polnem teku. Prvi del ofenzive je stal Kitajce in Severnokorejce po približnih računih 70.000 mož. V kolikor so že dalj časa v glavnem stanu OZN računali na nje ponovitev in se nanjo pripravili, pravijo, da bodo morali Kitajci in Severnokorejci to pot plačati še več. jo ceno.

Zavezniško topništvo in letalstvo sta celo noč bombardirala kitajska zbirališča pred prvimi bojnimi črtami. Pravijo, da so jim delala precej težav polja min. Dopisniki poročajo, da sta dva kitajska oddelka prišla na nekem področju v minska polja. Od njih jih je ostalo pri življenju samo 40. Kitajski poveljniki silijo svoje oddelke v ogenj ne glede na žrtve.

Kitajci napadajo na bojišču, dolgem 65 milj. Zavezniki so se umaknili na nove položaje na vzhodnem in desnem krilu srednjega bojišča.

Po zadnjih vesteh je mogoče takole rekonstruirati položaj: Na zahodnem bojišču so kitajski in severnokorejski oddelki so napadli ob 9.30 zjutraj severno-vzhodno in severno-zahodno od Seula, zlasti na cesto iz Seula do Uijongbuja. Ti oddelki so prišli tudi do 20 km pred Seul. Približujejo se tudi Uijongbuju, ki je od prestolnice 20 km. Prerezali so zavezniške črte zlasti pri Cangongu. Zavezniški oddelki so se najprej ustavili pri sotočju rek Puhan in Han in so se morali pozneje od tam umakniti. Jugozahodno od Cankonga so se zavezniki umaknili in prekinili stik z napredujočim Kitajci in Severnokorejci.

Na vzhodnem delu srednjega bojišča so se zbrale največje kitajske sile. Najprej so prodrli jugovzhodno od Čunčona. Ponoči so bile zlasti težke bitke na zahodu, proti Inje. Južnokorejci so se umaknili. Kitajci so vrgli v boj dve sveži diviziji. Menijo, da so na odseku, dolgem 20 milj med Čunčonom in Inje Kitajci in Severnokorejci vrgli v boj 75.000 mož. Položaj je precej nejasen. Vendar se zdi, da je namen nasprotnika prodreti po črti Inje, Hangie, Hongchon.

Za bojnimi črtami zapuščajo civilisti vasi in beže v gore. Najbolj beže iz področja severno in severno-vzhodno od Seula.

Danes se je tudi izvedelo, da so prekinili vse poslovne telefonske zveze med Južno Korejo in Japonsko. Vojaška poveljstva, ki nadzorujejo te zveze so razložila, da se je število pogovorov med vojaškimi poveljstvi zelo povečalo po pričetku drugega dela ofenzive.

Kakor poroča radio Pjongjang, je prišla v Severno Korejo sovjetska zdravstvena misija. Nje naloga se je zlasti boriti proti kozam in jo vodi Maskov. Radio tudi pravi, da po celi državi cepijo proti tej bolezni.

Ariasa bodo javno sodili

PANAMA, 17. — Posebna komisija nove vlade, katere naloga je zaslišati odgovorne za zadnje nerede, je pričela z zasliševanjem bivšega predsednika Ariasa. Zaslišujejo ga za zaprtimi vratmi na glavni policiji.

Danski kralj Friderik in kraljica Ingrid sta prejšnji teden obiskala Anglijo. Na sliki vidimo njun odhod iz obiska v Buckinghamski palači.

Proces se bo pričel proti njemu 25. maja pred narodno skupščino. Prisotno bo tudi občinstvo. Minister za notranje zadeve je odredil aretacijo vseh članov bivše vlade. Od njih jih je 8 že v ječi, trije so se sami prijavili, dva pa sta še na svobodi.

Šandor Sold se je ustrelil

DUNAJ, 17. — «Arbeiter Zeitung», glasilo avstrijskih socialistov javlja, po vesteh iz Budimpešte, da se je ustrelil bivši madžarski notranji minister, potem ko je ustrelil svojo ženo in dva sinova. Sandorja Solda so odstavili pred nekaj tedni pod obtožbo, da je v državi organiziral opozicijo.

BRASSAC, 17. — Francosko vojaško letalo se je ponesrečilo v bližini Brassaca. Trije člani posadke so mrtvi.

Terranova potrjuje Pisciottove izjave

Opozicija zahteva parlamentarno preiskavo o nerednostih na ministrstvu za zunanjo trgovino

RIM, 16. — Na viterbskem procesu zaradi prvomajskega poboja v Portella della Ginestra je sodelavec bandita Giuliana, Antonino Terranove, danes potrdil nedavne izpovedbe Giulianovega bratranca in namestnika Gaspare Pisciotta o zvezah Giuliana s političnimi strankami, med njimi tudi z demokristjani preko takratnega poslanca, današnjega podtajnika v ministrstvu za prevoze, Bernarda Matarelle.

Terranova je na prvem zaslišanju pred sodiščem dejal, da o tem ničesar ne ve, medtem ko je danes v celoti potrdil Pisciottove trditve in dodal, da mu je Giuliano med nekim sestankom v Palermu predstavil več političnih osebnosti, med njimi Matarello in sicilskega monarhista Cusumana. Potrdil je tudi, da je Giuliano po volitvah 18. aprila, ko vlada ni hotela držati svojih obljub, kot pravi Pisciotta, sklenil v maščevanje ugrabiti Matarellovo družino, ki živi na Siciliji. Ugrabitev bi moral izvršiti sam Terranova, ki pa da nalogo ni hotel sprejeti. O sklepu za ugrabitev Matarellove družine je govoril pred dnevi tudi Pisciotta, ki je dodal, da je Giuliano iz neznanih razlogov odlašal z izvršitvijo.

Poleg razkritij na procesu v Viterbu vznemirja vladne kroge tudi včerajšnje razkritje nerednosti na ministrstvu za zunanjo trgovino, ki so po nekaterih trditvah omogočile ilegalen izvoz preko 70 milijard lir v tuji valuti. Do razkritja škandala je po besedah ministra La Malfe prišlo na prijavo carinske uprave; vendar je vlada, kot se zdi, skušala stvar javnosti prikriti vsaj za čas do volitev. Na ministrstvu se je sicer vršila preiskava in ministrstvo je bilo deset dni zaprto, vendar pod izgovorom, da gre za «notranjo reorganizacijo». V parlament in javnost je zadevo spravil socialistični poslanec Assennato, ki je danes zahteval parlamentarno preiskavo. La Malfa pa je Assennatu očital, da je bil del nerednosti zagrešen že pred štirimi leti, v času, ko je bil prav Assennato podtajnik ministrstva za zunanjo trgovino v koalicijski vladi.

Rehabilitacija vojnih zločincev

TOKIO, 17. — Nek vplivni list v Tokiu javlja, da je še vedno 190.000 Japoncev na epuracijskih listah. 140.000 jih bodo verjetno rehabilitirali v juniju in juliju. Od sedanjih vojnih zločincev je 40.000 bivših kapetanov in majorjev japonske vojske. Pregledali bodo tudi liste bivših članov nacionalističnih in tajnih združenj. Težje primere bodo obravnavali «šele» po podpisu mirovne pogodbe.

Dva skesanca

BERLIN, 17. — Poveljstvo angleške vojske v zahodnem delu Berlina javlja, da sta se vrnila iz sovjetske cone dva od štirih vojakov, ki so prosili za azil od oblasti Vzhodne Nemčije. Oba vojaka, stara 18 in 20 let, so ob vrnitvi aretirali in ju bodo postavili pred vojaško sodišče.

* * *

LA PAZ, 17. — Po včerajšnji vojaški «revoluciji», ko so špodili prejšnjega ministrskega predsednika, je bil danes v Boliviji zopet mir. Vojaška vlada se je sestala in razpravljala o potrebnih ukrepih. Zaenkrat ni cenzure. Aretirali so nekaj politikov.

Dva Maročana ubila 8 Francozov

RABAT, 17. — Približno 10.000 policajev in vojakov išče ob pomoči psov in izvidniških letal dva maroška domačina, ki sta v prejšnjih dneh brez vsakega vzroka ubila osem francoskih državljanov, med njimi tudi ženske in otroke. Zadnji dve žrtvi sta bila včeraj na bregu nekega jezera neki francoski inženir in njegova hčerka, medtem ko je njegova žena z nekaj dni starim sinčkom ušla strelom.

Področje na katerem se skrivata morilca je eno najbolj zapuščenih in divjih v Maroku.

Vlada ZDA svari arabske države

KAIRO, 17. — Ameriški poslanik v Kairu, Jefferson Caffery je izročil danes namestniku egipčanskega zunanjega ministra, Abrahimu Farrag pašinoto ZDA, ki pravi, da vlado v Washingtonu skrbi vojaška pomoč arabskih držav Siriji, ki bi lahko «povečala sedanjo napetost med Sirijo in Izraelom in tako spravila v nevarnost mir in varnost na Srednjem vzhodu».

TEL AVIV, 17. — Po vesteh dobro obveščenih krogov, izraelska vlada razmišlja o možnosti, da bi odredila delno mobilizacijo svojih vojaških sil. Izraelski zunanji minister Saret je danes to potrdil, ko je izjavil novinarjem, da če bodo iraške sile prišle v Sirijo z napadalnimi nameni proti Izraelu, «bomo smatrali za potrebno podvzeti vse mere za obrambo».

Glavni ravnatelj departmana za zunanje zadeve, Walter Eytan je danes v Tel Avivu sprejel svetnika ameriškega poslaništva in predstavnika Anglije in Turčije. Eytan je objasnil vsem trem diplomatom resnost položaja zaradi prihoda iraških okrepitev v Sirijo. Dejal je še, da je predlog ZDA, Francije, Anglije, in Turčije v Varnostnem svetu enostranski. Ta predpira napadalne namene Sirije po mnenju izraelske vlade.

V Damasku je imel tiskovno konferenco Azzam paša, glavni tajnik Arabske lige. Dejal je, da države te zveze ne mislijo skleniti mirovne pogodbe z Izraelom.

LONDON, 17. — V angleškem zunanjem ministrstvu niso preveč zadovoljni, da je Irak prav sedaj, ko v Varnostnem svetu razpravljajo o palestinskih nasprotjih, poslal Siriji letala in protiletalsko topništvo. Na White Hall dodajajo, da niso druge arabske države obvestile Londona o podobnih namenih. Iz Kaira pa so javili danes zvečer, da tam razmišljajo tudi o tem, da bi poslali pomoč Siriji.

Novice iz Hollywooda

HOLLYWOOD, 17. — Eden izmed «najstarejših» zakonov v Hollywoodu bo šel v kratkem k vragu. Ločila se bosta namreč Gary Cooper in Veronika Balfe, ki sta bila poročena «celih» 19 let.

Bivši mož Shirley Temple, 30-letni igralec John Agar se je hotel prijaviti na poročnem uradu za poroko z Lorett Barnett Combe (28 let). Ker je pa bil pijan mu niso hoteli dati dovoljenja. Šele ko je izpil 12 skodelic kave so mu ustregli.

Še ena zanimiva: Voditelj muslimanov v ZDA, Daoud Ahmed Faisal, je izjavil, da bi morala Rita Hayworth postati muslimanka, če bi hotela vzgojiti Yasmine, hčerko Ali kana. Vera namreč zahteva, da mora biti otrok vzgojen v muslimanskem okolju. Potem bi si morala Rita pokriti svoje noge s «kamisom», ne bi smela piti alkohola in ne jesti svinjine.

Sejk je še dejal glede poljubljanja na sceni: «Nemoralno je za moža poljubljati žensko v javnosti. Musliman ima globok občutek za lastnino; more poljubljati ženo v intimnosti doma, vendar mu ni dovoljeno, da bi to delal javno».

KINO

V TRSTU

Rossetti. 16.30: «Vitezi časti», W. Holden, W. Bendix.
Excelsior. 16.00: «Naši prihajajo», W. Chiari, M. Riva.
Nazionale. 16.00: «Dunajska dekleta», W. Forst, D. Komar.
Arcobaleno. 15.30: «Zeja po zlatu», G. Ford, I. Lupino.
Fenice. 16.30: «Zastrupljene puščice», F. Tucker, A. Mara.
Filodrammatico. 16.00: «Očiščevanje», G. Ford, E. Keyes.
Alabarda. 16.00: «Muke», A. Nazzari, Jvonne Sanson.
Armonia. 15.30: «Pocestni paglavec», Macario, L. Rossi.
Garibaldi. 15.30: «Roparji», R. Cameron, I. Massey.
Ideale. 16.00: «Meč v puščavi», D. Andrews, M. Boven.
Impero. 15.45: «Fu Manciu - skrivnost vzhoda».
Italija. 16.00: «Veleizdaja», E. Taylor, R. Taylor.
Kino ob morju. 16.00: «Napravili so iz mene zločinca», J. Garfield, A. Sheridan.
Savona. 15.00: «Jutri bo prepozno».
Viale. 16.00: «Najhujši dnevi našega življenja», Tieri, Stoppa.
Vittorio Veneto. 16.00: «... in življenje teče dalje».
Azzurro. 16.00: «Tretji mož», J. Cotten, A. Valli.
Belvedere. 16.30: «Car Južnega morja», J. Sincon, D. Huston.
Marconi. 16.00: «Lov na človeka v Arktiki».
Massimo. 16.00: «Sovražnik prisluškuje», Stan, Ollio.
Novo Cine. 16.00: «Matadora».
Odeon. 16.00: «Fantazija», W. Disney.
Radio. 15.30: «Mesto strahu».
Venezia. «Zakon Robina Hooda».
Vittoria. 16.00: «Gospa Skeffington» B. Davis, C. Rains.

RADIO

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA

Petek 18. maja 1951.

Oddaja v slovenščini:

7.15: Jutranja glasba. 13.45: Josef Haydn: Kvartet op. 72. 14.00: Slovenske narodne in umetne pesmi poje moški zbor. 14.30: Od včeraj do danes. 14.35: Igra orkester JA iz Portoroža. 18.00: Dve uverturi. 18.15: Iz znanstvenega sveta: Drobne zanimivosti iz tehnike. 18.30: Vesele melodije. 19.00: Poje tenorist Mitja Gregorač. 23.10: Glasba za lahko noč.

Oddaja v italijanščini:

6.30: Jutranja glasba. 12.00: Kompozicije italijanskega impresionizma. 12.45: Lahka glasba. 13.15: Aktualni problemi. 13.30: Intermezzo. 20.10: Klavirski ritmi. 20.15: Sindikalni pregled. 20.30: Simfonični plesi. 22.15: Lahka in plesna glasba. 23.10: Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

6.10—7.00: Zabaven jutranji spored s plošč. 12.00: L. v. Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 2 v B-duru, op. 19, 14.40: Zabavna glasba. 13.00: To in ono iz Brežic. 13.15: Zabavna orkestralna in solistična glasba. 14.00: Umetne in narodne pesmi, poje moški zbor. 14.30: Kulturni pregled. 14.45: Skladbe Stephana Foersterja poje tenorist Richard Crooks. 15.15—15.30: Samospevi. 17.30: Šolska ura za nižje razrede gimnazij. 18.00: Kmečki trio. 18.30: Razgovori o razvoju glasbe. 19.00: Igra orkester Radia Ljubljana. 19.45: Zabavna glasba. 20.00: Tedenski zunanje-politični pregled. 20.15: Želeli ste - poslušajte! 21.00: Ciklus predavanj iz zgodovine slovenske literature. 21.20: Komorna ura del nemških romantikov. 22.30: W. A. Mozart: Koncert za violino in orkester v D-duru - Joseph Haydn: Simfonija št. 99 v Es-duru. 23.15: Zabavna glasba.

TRST II.

7.30: Jutranja glasba. 11.30: Za vsakega nekaj. 12.00: Sodobna Anglija. 12.10: Zabavni orkestri. 13.00: Glasba po željah. 17.30: Plesna glasba. 18.00: Glas Amerike. 18.15: Koncert za klavir. 18.50: Fritz Kreisler. 19.00: Pogovor z ženo. 19.15: Pestra glasba. 20.00: Grant Still: Pastirica. 20.10: Koncert violinista prof. Karla Sancona. 20.30: Tržaški kulturni razgledi. 20.45: Lahka glasba. 21.00: Mojstri besede - Stevan Sremac. 21.30: Operna glasba. 22.00: Cajkovski: Simfonija št. 2. 22.26: Veseli ritmi. 22.45: Zamorske duhovne pesmi. 23.00: Kitare. 23.35: Polnočna glasba.

TRST I.

7.45: Jutranja glasba. 12.00: Orkester p.v. F. Donadija. 12.20: Operna glasba. 13.35: Tu in tam po svetu. 14.00: Tretja stran. 14.10: Motivi iz leta 1800. 14.30: Ritmi in pesmi. 17.30: Spored BBC. 18.00: Koncert pianista A. Zecchina. 18.35: Teddy Reno in orkester. 18.50: Roman na radiu, četrti del. 19.25: Lahka glasba. 20.15: Aktualnosti. 21.10: Iz turinskega konservatorija «G. Verdi». 23.00: Hot jazz. 23.20: Plesna glasba.

ŠPORTNI DNEVNIK

PO POLOVICI PRVENSTVA

Vrednost posameznikov jasnejša

Več kot polovica tekmovalcev je že opravila svoj posel, v borbi so ostali samo najboljše in najinteligentejše pesti Evrope. Bilo je nekaj presenečenj, prijetnih, vendar je treba priznati, da je selekcija v glavnem pravično pometala s šibkejšimi.

Od sedmih Jugoslovanov, ki so prišli v Milan, se je spotaknila na prvi in drugi oviri petorica: Paljić, Radanov, Sovljanski, Golič in Koenig. Lekovič in Bulat se zaenkrat se prerivata s komolci in sunki, samo dovoljenimi sevedа, proti blešečemu cilju — evropskemu prvenstvu. Nekaj besed zasluži Sovljanski, diamantna konica jugoslovanske ekipe. Njegov nasprotnik Budai je bil že pred začetkom eden najresnejših favoritov svoje kategorije. Zreb je nesrečno združil obe velesili v prvem kolu, za ostalo pa so preskrbeli sodniki. Vsi prisotni so namreč soglasni v tem, da je bil Jugoslovan vsaj enakovreden, če ne tudi boljši nasprotnik.

Rezultati današnjih četrfinalov: Petelinja teža: Dall'Osso (Italija) je premagal na točke Jugoslovana Radanova, Erdei (Madžarska) Nemca Slojewskega, Mazurkiewicz (Avstrija) Poljaka Grywocza, Kelly (Irska) pa Francoza Dusmenila.

Lahka kategorija: Visintin (Italija) je premagal na točke Turka Inana, BULAT (Jugoslavija) Nemca Hooga, Connell (Irska) Francoza Leroya, Juhasz (Madžarska) pa Francoza Paternotta.

Lahki welter: Padovani (Italija) je premagal na točke Avstrijca Auerja, Schilling (Nemčija) Poljaka Debisza v drugi rundi zaradi inferiornosti, Muller (Švica) Madžara Budata na točke, Milligan (Irska) pa Belgijca De Tammermana.

Welter kategorija: Strahle (Švedska) je porazil v tretji rundi Švicarja Guldimanna zaradi inferiornosti, Chychla Poljska) pa na točke Belgijca Woutersa.

Radanov je danes boksal tako, kot pri njem ne pomnimo. To je bila najboljša partija njegove kariere. Kljub premoči pa so pristranski sodniki dali zmago italijanskemu prvaku Dall'Ossu. Publika je zelo objektivno protestirala proti odločitvi in burno ploskala jugoslovanskemu boksarju. Drugi Jugoslovan torej, ki ga je napačna presoja sodnika izločila iz tekmovanja.

Welter kategorija: Dugenie (Fr.) je premagal Schleicha (Saarska oblast) na točke; Kohlegger (Avstrija) pa Maloneya (V. B.).

Težki welter: Palinski (Polj.) je premagal na točke Tandrevolda (Norv.), Anderson (Dan.) Mollekensa (Belgija), Iapp (V. B. Koeniga (Jug.), Lay (V. B.) Erylmaza (Turčija).

Srednja kategorija: Lalaounis (Rr.) Festuccija (It.) je premagal na točke, Niederhauser (Sviz.) Himmesa, Sjolin (Svedska) Veningera (Avstrija), Sladki (Nem.) Kolczynskija (Polj.).

Nočejo sprave

HANNOVER, 17. — V prisotnosti delegatov mednarodnega olimpijskega komiteta so se sestali danes zastopniki obeh con Nemčije, da bi prišli do sporazuma za formiranje skupnega komiteta obeh Nemčiji. Do sporazuma ni prišlo in se bodo ponovno sestali 21. maja v Lozanni.

* * *

PARIZ, 17. — Tottenham, nogometni prvak Anglije je včeraj zvečer premagal v prijateljski tekmi Racinga iz Pariza. Rezultat: 4:2.

* * *

PRAGA, 17. — Olimpijski in svetovni prvak Emil Zatopek je zmagal včeraj v Pardubicah na progi 3000 metrov v času 8:34.6.

* * *

BARI, 17. — Tiberio Mitri bo nastopil 10. junija v Bariju. Boksal bo z domačinom Vittoriem Fulanom, tekmovalcem welter kategorije. Poleg centralnega matcha bodo istega dne še tri druga profesionalna srečanja.

* * *

MOSKVA, 17. — Aino Reintam je popravila sovjetski rekord na 100 metrov hrbtno v času 1:17:6. Nov sovjetski rekord so postavili tudi v ženski štafeti 4 x 100 prosto s časom 4:45.7.

PRED DIRKO „PO ITALIJI"

Bartali se bori s težavami

FLORENCA, 17. — Gino Bartali je danes izjavil, da bo nastopil na dirki «Po Italiji»; s tem je demantiral govorice, ki so se vztrajno širile, češ, da stari šampion ne bo nastopil na tej največji italijanski etapni dirki. Bartali bo dirkal kljub temu, da mu je zdravnik to odsvetoval. Startal bo s poškodovano ramo in zapestjem. «Najmanj sitnosti imam, ako naslonim roki na balanso (krmilo); skušal bom obdržati to pozicijo vsaj v začetku dirke. Potem upam, da se mi bo rama spametovala», je dejal Bartali. Poleg svojih ima težave Gino tudi z moštvom.

Zaradi bolezni ne bo mogel nastopiti za tovarno «Bartali» Belgijec Joamux, Cerami, pa ima težave s potnim listom. Prav tako ni še sigurno ali bo lahko dirkal Dupont.

NOGOMET

V torek začetek mednarodnega mladinskega turnirja v Bariju

BARI, 17. — V torek zjutraj se bo začel 1. mladinski mednarodni turnir «Maj v Bariju». Seznam izločilnih tekem: Racing Strasburg - Sampdoria, First Vienna - Lazio, Racing Pariz - Fiorentina, Bayern Muenchen - Lallo Madami Bari.

S to tekmo se obnovijo stiki med nogometaši Italije in Nemčije. Finalno igro za prvo mesto bo sodil mednarodni sodnik Gamba.

BOMBAY, 17. — Prihodnje svetovno prvenstvo v namiznem tenisu bo od 1. do 10. februarja 1952 v Bombayu.

MEDNARODNO TENIŠKO PRVENSTVO FRANCIJE

Zbrani vsi znani igralci sveta

PARIZ, 17. — V Parizu so se začele priprave za mednarodno francosko prvenstvu v tenisu, ki bo od 24. maja do 3. junija v «Roland Garros» v Parizu. Francozi nimajo velikih upanj, da bi se njih igralci plasirali na prva mesta, ker se v zadnjih letih ni pojavil niti en talent, vreden večjih pozornosti. Tenis je v Franciji še vedno šport višjih plasti, kjer navadno zaman iščeš talentov za kakršnokoli stvar, razen za brezdelje.

Na prvenstvu bodo nastopili vsi najboljši igralci sveta. Amerikanca Budge Patty in Doris Hart bosta branila naslova, ki sta si ju priborila lansko leto v kategoriji posameznikov. Ameriko bodo še zastopali: Dick Savitt, Louise Brough in drugi. Poleg «Evropejca številka 1» Jaroslava Drobnya bodo igrali v «Roland Garrosu» še Avstralci, Argentinci, Brazilci, Filipinci, Svedi, Jugoslovani in Britanci. Predvidevajo sto inozemskih tekmovalcev, ki bodo branili barve dvajsetih držav.

Zmagovalcu bo priznan neoficialni naslov svetovnega prvaka na trdih igriščih, tako, kot je zmagovalec v Wimbledonu neslužbeni prvak sveta na travnatih igriščih. Imena najbolj znanih igralcev:

Avstralija: Mervyin Rose, Ken Mc Gregor, Frank Sedgman.
Južna Afrika: Eric Sturgess, Sidney Levy, N. Cockburn.
Belgija: Philippe Washer, Jacques Peten, Jacques Brichant.
Brazilija: Armando Vieira, Alcide Procopio, Roberto Cardozo.
Danska: Kurt Nielsen, Torben Ulrich.
Egipt: Jaroslav Drobny, Vladimir Cernik, Adly Shafei, Marcel Coen.
Velika Britanija: Tony Mottran, A. Roberts, J. Horn, F. Walton.
Italija: Gianni Cucelli, Rolando Del Bello, Fausto Gordini, Marcello Del Bello, G. Merlo, D. Bergamo, G. Clerici.
Holandska: H. Van Swol.
Filipini: Felicissimo Ampon, Raymundo Deyro, Cesar Carmona.
Poljska: Wladislaw Skonecki, Jerzy Olszowski.

ŠAH

Veliki moštveni turnir

ZDTV pripravlja moštveni šahovski turnir za prehodni pokal. Vsako moštvo sestavljajo štirje igralci. Igralo se bo po pravilih, ki jih bomo objavili v našem listu. Prav tako bodo obveščena tudi posamezna moštva o kraju in času posameznih dvobojev.

Turnir se začne 27. t. m., prijavile pa so se do sedaj te ekipe: Gledališčniki (2 moštvi), novinarji (2 moštvi), tiskarji (2 moštvi), dijaki (2 moštvi), profesorji in gospodarstveniki.

Vabimo vse šahiste po vaseh, da organizirajo v okviru prosvetnega ali športnega društva ekipo, ki bi se lahko prijavila na to tekmovanje, ki bo eno največjih in najkvalitetnejših te vrste na našem ozemlju. Prijave z imeni igralcev pošljite na naslov: Športni odsek Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6/III.

Izlet v Ameriko je prijeten tudi za nogometaše. Slabi klubi, ki dopuščajo dvoštevilčne rezultate in dobri finančni pogoji so precejšnja zapeljivost. — Zadnji so šli preko luže nogometaši «Eintrachta» iz Frankfurta. Premagali so visoko šlabo skrpano selekcijo in se nato v drugi tekmi ogledali z «All Stars» (5:2), katerih vratar je ujet na naši sliki, ko lovi žogo in pri tem gleda nekam daleč. Precej nenavadna poza za vratarja, toda pri «All Stars» (Vsi zvezde) ni nič nemogočega. Tretjo tekmo so Nemci izgubili proti «Senthofersu» iz St. Louisa z 2:1. Amerikanci so zmagali zahvaljujoč enajstmetrovki. Kot vidimo, tudi tukaj življenje ni povsod rožnato.

Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni

JAROSLAV HAŠEK

III. DEL

157. PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAČ
ILUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

«V tem primeru», je mirno rekel Švejk, «pojdemo k raportu. Avstrijski vojak se mora dati klofutati samo v določenih primerih. Tvoj gospod pa je prekoračil vse meje, kakor je pravil stari Evgen Savojski: ‚Do tod, a ne naprej!' Zdaj moraš iti sam k raportu, in če ne pojdeš, te bom jaz oklofutal, da boš vedel, kaj je disciplina v armadi. V karlinski vojašnici je bil neki lajtnant Hausner in ta je tudi imel burša in ga je tudi klofutal in brcal. Nekoč ga je tako sklofutal, da je bil ves neumen; javil se je k raportu in pri raportu je izjavil, da je bil obrcan, njegov gospod pa je dokazal, da mož laže, da ga on tisti dan ni brcal, ampak samo klofutal; zato so burša za tri tedne zaprli.»

«Ampak to na vsi zadevi ničesar ne spremeni», je nadaljeval Švejk, «to je prav tisto, o čemer je zmerom pravil medicinec Houbička, da je vseeno, če v patološkem zavodu razrežeš človeka, ki se je obesil ali ki se je zastrupil. In jaz grem s teboj. Nekaj klofut je pri vojakih velika razlika.»

Kunert je bil že ves bedast in se je dal Švejku peljati k štabnemu vagonu.

Poročnik Dub se je nagnil skozi okno in zarjovel: «Kaj hočeta tukaj, lopova?»

«Spodobno se vedi!» je opominjal Švejk Kunerta in ga rinil v vagon.

Na hodniku se je pojavil nadporočnik Lukaš in za njim stotnik Sagner.

Nadporočnik Lukaš, ki je že toliko skusil s Švejkom, se je strašno začudil, kajti Švejkov obraz ni bil več tako dobrodušno resen.

«Pokorno javljam, gospod obrlajtnant», je rekel Švejk, «zadeva gre k raportu.»

«Le nikar spet ne bedari, Švejk, jaz sem se tudi že naveličal.»

«Prosim, dovolite», je odgovoril Švejk, «sem ordonanc vaše kompanije, vi pa ste, prosim, komandant enajste kompanije. Vem pa tudi, da je gospod lajtnant Dub pod vami.»

«Švejk, vi ste sploh znoreli», je rekel nadporočnik Lukaš, pijani ste, najbolje storite, če odidete! Ali razumeš, ti bedak, ti osel?»

«Pokorno javljam, gospod obrlajtnant», je rekel Švejk in porival pred seboj Kunerta, «to je prav tako, kakor ko so nekoč v Pragi delali poskuse z reševalnim okvirom proti temu, da bi tramvaj koga ne povozil. Gospod izumitelj se je sam žrtvoval za ta poskus, potem pa je moralo mesto plačati njegovi vdovi odškodnino.»

Stotnik Sagner, ki ni vedel kaj reči, je soglasno kimal, medtem ko je bil obraz nadporočnika Lukaša obupan.

«Vse mora iti k raportu, pokorno javljam, gospod obrlajtnant», je neizprosno nadaljeval Švejk, «še v Brucku ste mi rekli, gospod obrlajtnant, da imam, če sem ordonanc pri kompaniji, še druge dolžnosti razen ukazov. Da moram biti o vsem, kar se pri stotniji godi, informiran. Zato si dovoljujem in vam javljam, gospod obrlajtnant, da je gospod lajtnant Dub kar brez vzroka oklofutal svojega burša. Jaz bi tega, pokorno javljam, gospod obrlajtnant, morda ne povedal. Ko pa vidim, da je gospod lajtnant Dub prideljen pod vašo komando, sem sklenil, da mora iti to k raportu.»

«Tole je čudna zadeva», je rekel stotnik Sagner, «zakaj rinete semkaj tega Kunerta, Švejk?»

«Pokorno javljam, gospod bataljonski komandant, da mora iti vse k raportu. On je neumen, oklofutal ga je gospod lajtnant Dub, pa si ne upa sam k raportu. Pokorno javljam, gospod stotnik, poglejte ga, kako se mu tresejo kolena, kar umira, ko mora k raportu. In da ni mene, bi menda sploh ne prišel k raportu, kakor tisti Kudela iz Bytouchova, ki je v aktivni službi hodil tako dolgo k raportu, dokler ga niso premestili k mornarici, kjer je postal kornet in je bil potem na nekem otoku v Tihem oceanu proglašen za dezerterja. Tam se je potem oženil in govoril s potovalcem Havlaso, ki ga sploh ni spoznal, da ni domorodec. — Sploh je zelo žalostno, če more iti kdo zaradi nekaj trapastih klofut k raportu. Toda on vobče ni hotel iti sem. On je sploh tak sklofutan burš, da niti ne ve, za katero klofuto gre. Sploh bi ne bil šel sem, rajši bi se dal še nič kolikokrat oklofutati. Pokorno javljam, gospod stotnik, poglejte ga, saj je že ves posran. Moral bi se bil takoj pritožiti, toda služi pri gospodu lajtnantu Dubu.»

«Nikar se ne tresi!» je rekel Švejk Kunertu in ga rinil predse.

Stotnik Sagner je vprašal Kunerta, kako se je pravzaprav to zgodilo.

Kunert pa se je tresel in rekel, da lahko vpraša gospoda lajtnanta Duba, da ga le-ta sploh ni oklofutal.

Judež Kunert je celo izjavil, da si je to Švejk izmislil.

To mučno situacijo je končal poročnik Dub, ki se je nenadoma pojavil in zarjovel na Kunerta: «Ali hočeš, da ti prisolim še nekaj klofut?»

Zadeva je bila torej popolnoma jasna in stotnik Sagner je rekel poročniku Dubu: «Kunert je od danes naprej prideljen k bataljonski kuhinji, kar pa se tiče novega burša, se obrni na računskega narednika Vanjka!»

Poročnik Dub je salutiral in samo pri odhodu rekel Švejku: «Glavo stavim, da boste nekoč viseli.»

Ko je odšel se je obrnil Švejk k nadporočniku Lukašu s prijaznim glasom: «V Mnichovem Hradištu je bil tudi neki takšen gospod in je tudi tako s tistim drugim govoril, on pa mu je odgovoril: ‚Na morišču se srečava.'»

«Švejk», je dejal nadporočnik Lukaš, «vi ste res bedasti in ne predrznite se mi reči, kakor imate navado: Pokorno javljam, da sem bedast.»

«Frapant», se je oglasil stotnik Sagner, nagibajoč se skozi okno, in bi bil tako rad stopil proč od okna, a ni več utegnil, kajti poročnik Dub je že stal pod oknom.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30 - 12 in od 15 - 18. - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel 70.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir. Cona B: izvod 3, mesečno 70 din. FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. - Poštni tekoči račun za STO - ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska - Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST.